

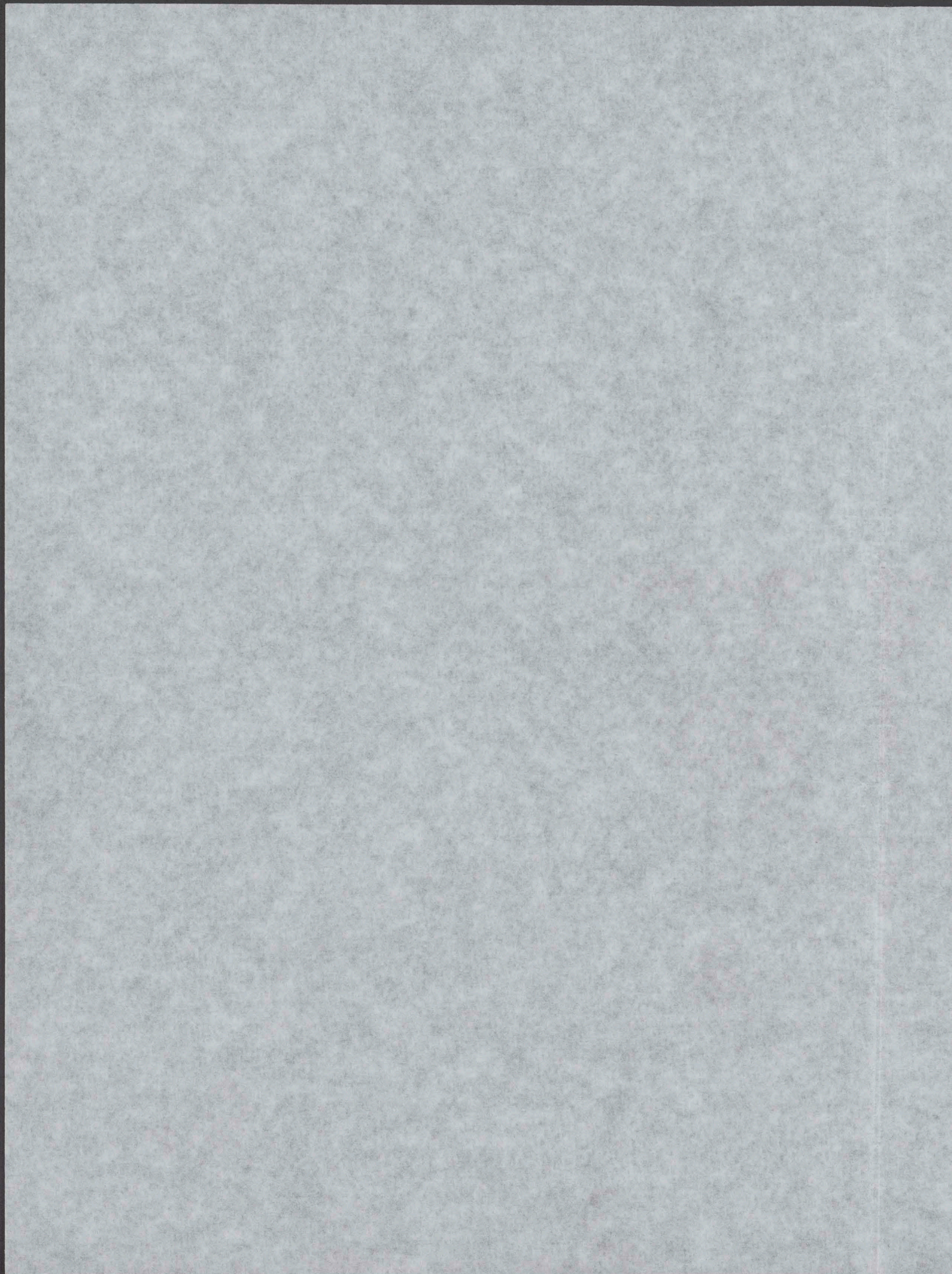
Przyl. 1104/115

Memorandum " k. 29

"
Tum. k. 22

W. 28

MEMORANDUM
ON THE ECONOMIC INTEGRATION OF WESTERN EUROPE

Dr. Baran
keep a copy

(1) Both in America and Europe the economists as well as the statesmen are seriously preoccupied with the problem of the so-called "economic integration of Western Europe". The term itself was coined two and a half years ago in connection with the emerging of the idea of E.R.P. in Secretary Marshall's speech delivered at Harvard University on June 5th, 1947. Since that time the necessity of bringing about the economic unification of Europe has been frequently stressed, especially by the Americans, but it was only during the recent months that this insistence took practical forms and evolved even into a kind of pressure. P.R.

(2) By the economic integration or unification of Western Europe it is generally understood - in the sense of an ultimate aim - the creation of a custom - economic - and monetary union of countries belonging to that area, based on the principle of free trade among the respective countries, and of free mutual transferability of their currencies. The inclusion of Great Britain into such a union is regarded as difficult in view of the special structure of the Commonwealth of Nations of which Great Britain is the center. Furthermore, some people believe that if the inclusion of all the Western European countries into such a union should prove itself impracticable in the initial stage - the formation of a somewhat more limited union (e.g. the so-called "Fritalux" or "Finebel") or several such unions should be contemplated as a preliminary step.

(3) No free trade system linking Western Europe with America is contemplated nor is convertibility of Western currencies into gold or dollars asked for. But it is generally agreed that the economically integrated or unified Western Europe should have its own economic and financial administration, going as far as to enable her to play a role of a single partner in relation to the U.S.A. and other economic entities or unions of the world. A special currency stabilization fund or monetary authority of this kind might be e.g. as useful

THE ECONOMIC THEORY OF THE FIRM

(1) In the case of a firm, the production function is assumed to be concave to the origin. This means that the marginal product of any factor is diminishing. The firm's profit is defined as the difference between the value of its output and the value of its inputs. The firm's profit function is assumed to be concave to the origin. This means that the marginal profit of any factor is diminishing. The firm's profit function is assumed to be concave to the origin. This means that the marginal profit of any factor is diminishing.

(2) The economic theory of the firm is based on the assumption that the firm's profit function is concave to the origin. This means that the marginal profit of any factor is diminishing. The firm's profit function is assumed to be concave to the origin. This means that the marginal profit of any factor is diminishing. The firm's profit function is assumed to be concave to the origin. This means that the marginal profit of any factor is diminishing.

(3) The economic theory of the firm is based on the assumption that the firm's profit function is concave to the origin. This means that the marginal profit of any factor is diminishing. The firm's profit function is assumed to be concave to the origin. This means that the marginal profit of any factor is diminishing. The firm's profit function is assumed to be concave to the origin. This means that the marginal profit of any factor is diminishing.

(4) The economic theory of the firm is based on the assumption that the firm's profit function is concave to the origin. This means that the marginal profit of any factor is diminishing. The firm's profit function is assumed to be concave to the origin. This means that the marginal profit of any factor is diminishing.

in this special field as the continuation or evolution of O.E.E.C. would be in other matters.

(4) American statesmen and American public opinion sincerely believe that such a program, as it is outlined above, has to be put into effect - if Western European economy should not go to pieces. They do not pretend that the creation of the economic union in Western Europe is the panacea for all the European economic ills. They do not suggest that the establishment of the union will by its mere creation bring about the balance in the trade with the dollar area - as they did not expect the same from the single fact of the devaluation of the European currencies. But they insist that without its integration the European economy would not be able to cope with the difficulties and problems created by the aftermath of the war, and that in these circumstances any American economic aid to Western Europe would be wasted and its aims frustrated.

(5) Briefly speaking - the Americans like the idea of the Western European economy functioning along the lines of the economy of the United States. They like to regard the inter-european foreign trade as something which should be rather similar to the Interstate commerce in the U.S.A. and to consider the future working of the inter-european currency and credit scheme according to the principles of the Federal Reserve System. Since such schemes or institutions have been beneficial to the American economy - why should they not be introduced or established in Europe in order to overcome her difficulties, and create prosperity there on an American pattern and scale?

(6) The attitude of the European countries towards the above depicted projects of economic integration was so far only that of reluctance and hesitation. The general idea of integration was accepted readily when it was proposed in a

In this regard it is the intention of the Commission to...

(1) In order to ensure the stability of the dollar...

of the economic relations between the United States...

by the very operation of the dollar...

as a result of the fact that the dollar...

the dollar is the only one of the world's currencies...

(2) In order to ensure the stability of the dollar...

the dollar is the only one of the world's currencies...

the dollar is the only one of the world's currencies...

the dollar is the only one of the world's currencies...

the dollar is the only one of the world's currencies...

(3) In order to ensure the stability of the dollar...

the dollar is the only one of the world's currencies...

the dollar is the only one of the world's currencies...

general (if not equivocal) manner. But the European statesmen, even more than the public opinion in the European countries, were lukewarm as to giving this idea a practical meaning and transforming it into some kind of real action.

(7) The objective of this paper is twofold. First, it deals with the economic aspect of the problem and tries to make a review of the advantages and shortcomings of the European economic integration plan in its possible working and machinery. Second, it tries to analyze its feasibility on the background of various non-economic elements, and to make an appraisal of the impact of the political, social, national and strategic factors on the whole concept and relative action.

a) whether
on economic grounds
necessarily could
b) what
would be
+ and -

(8) Any beneficial effect of an economic union cannot be obviously attributed to the mere fact of its creation or existence, and so to say - to its own magic. The working of an economic union consists in the creating of new incentives and new opportunities for economic activities - which according to the widespread belief, are then expected to be more reasonable and useful than activities subject to petty and parochial considerations and limitations resulting thereof. Therefore, a discussion as to the usefulness or practicability of an economic unification should be treated only with respect to a particular case and on the background of all the elements supposing to have influence on human behaviour and action in such a situation.

(9) Two principal advantages have been emphasized as an almost certain result of the proposed integration of the economies of the Western European countries:
a/ After removing reciprocally trade barriers and facilitating payments, the Western European countries could provide each other with goods which may not be available for consumption in some Western European countries because of such barriers and in spite of the fact that they are or can be easily produced in other Western European countries. Maybe the development of trade between the

Western European countries and its substantial increase in the above mentioned sense will alleviate the necessity of importing to Western Europe some goods from other parts of the world, especially from the dollar area.

b/ Unfettered and unrestricted trade between the western european countries will create a wide and freely functioning single market for goods produced within Western Europe. The existence of such a market, having all the characteristic features of a home market, will give the opportunity for the western european industries to improve their methods of work by concentration, standarization, mass production, assembly line devices, economies in distribu-tion, etc. The resulting lower cost per unit of output will restore to the Western European manufacturing industry its competitive power which has been so far lost in favor of America. This will eventually enable the western european industries to raise their exports to the dollar area and so to close the "dollar gap".

economic and diseconomies of scale distribution and perhaps the vital factor!

(10) Let us try to find out how far the aims mentioned in (9)a/ can be attained as a result of an economic union of the Western European countries. It is generally agreed that their economies are competitive rather than complementary - at least if we discuss the geographical area of Western Europe in the proper sense. It is necessary, however, to deal separately with three big groups of goods, of which the trade of Western European countries is composed.

+ distribution

(11) The first group consists of basic commodities and raw materials such as coal, steel and other metals or metal ores, as well as some essential foodstuffs produced by the metropolitan areas of the Western European countries. In this respect the position of these countries is really complementary. The deficits in supplies in one country should be covered in the first line by excess production in another one before imports from other areas ought to be started.

It can hardly be assumed, however, that after the creation of a tariff union the relevant position will substantially differ from the present one. The proper distribution of the above mentioned basic materials is now supervised by the respective international bodies (OEEC, ECE) and facilitated by trade agreements, both general and bilateral. It is true that much can still be done in order to improve the existing economic machinery in this respect, especially if the pricing system is concerned, which sometimes contains elements of discrimination. But it seems unlikely that much improvement could be attained by the mere abolishing of intra-european trade and payment restrictions if at the same time the present organization of production and trade on the national scale is maintained. The present system can be considered in many cases as a somewhat improved version of the pre-war international "cartel" system (the dissociation of the control of production and distribution from private interests and transferring it to the public bodies being certainly a progress). How the basic idea of the present system is already accepted as a pattern for the future is, e.g., clearly shown by the numerous suggestions, proposing that the expanded "Ruhr Authority" should play a substantial role in the "integrated" Western European economy. In order, however, to have things called by their proper names, this can be defined only as a planned economy on the international scale, and not as a part or result of an economy based on the freedom of trade.

(12) In the production of most manufactured goods of essential character, whether they are investment or consumers goods, the Western European economies are rather competitive. Thus the advantages resulting from the economic unification should be appraised in the light of considerations indicated in Par.(9)b/ which will be dealt with in one of the subsequent paragraphs.

(13) The economies of Western Europe are complementary indeed in the production of some consumers goods of high standards and quality. France is unique in her "haute couture", as England in her tailoring. The French Champagne wines or perfumes could certainly be sold easier in England if trade and payment restrictions between these countries should disappear. Some of the arguments of Par.(9)a/ are therefore valid in this special case. On the other hand, if the marketing opportunities for such luxurious articles should expand in Europe, the intra-european exports might increase at the expense of the respective exports to the dollar area. Thus the ultimate aim of the integration, believed to consist in the narrowing of the "dollar gap", would be eventually jeopardized.

might

It ought not be forgotten, however, that the relative importance of the consumers "quality" goods in respect to the volume of production and trade in Europe tends organically to diminish. As a consequence of two wars and related changes and developments in the social pattern and structure, a vast number of would-be consumers of luxurious articles had disappeared and the respective trades can be no longer considered as representing the principal item of the prosperous European economy.

(14) The considerations contained in the above paragraphs should be supplemented by mentioning that there is still one important group of commodities which should be taken into account in the intra-european trade, i.e. products of the empires, or colonial areas of the Western European countries, and marketed in their metropolitan areas. This raises an important problem. How far should the Western European economic union be affected by this fact, and how it has to be contemplated as a union of empires and not a regional area in a geographical sense? The subject has never been clearly put forward, at least publicly. But it has wide implications. Should the Western European

more

economic union, if including Great Britain, be constructed as an enlarged sterling area? And if Britain should not be in it, then should such a union, confined to other Western European countries, be formed according to the same pattern and be, so to say, another version of the sterling area? The difficulties of the first solution rather lay in the political sphere. The second possibility has, besides its political difficulties, also its technical shortcomings, for it would lack such an organically grown financial center as London is for the sterling area.

(15) Summing up these observations, we can come to the conclusion that as a result of a Western European economic union, based on free trade,

a/ no immediate changes in the structure of the intra-european trade would occur on a fundamental scale,

b/ improvements in the working of an intra-european trade machinery, especially in the pricing system, are possible rather through the adequate powers granted to existing or future inter-european economic agencies than through the abolishing of trade barriers,

depends on 1
ODT

c/ there is little hope that countries having deficits in supply of essential goods could replace the imports of such goods from the dollar area by importing them from countries within the Western European area,

d/ it is likely that a substantial expansion of exports of "quality goods" within the Western European area, if possible at all, ^{*might*} could only affect adversely the exports of these goods to U.S.A. and other dollar countries.

(16) As to point b/ of paragraph (9), nobody can deny the paramount importance of a big, uniform market for manufactured or processed goods with respect to the costs of production. The assembly line technique with its tremendous cost-saving results, is only possible if a sufficiently big quantity of articles of the

The first part of the report deals with the general situation of the country and the progress of the work done during the year. It is followed by a detailed account of the various projects and the results achieved. The report concludes with a summary of the work done and the prospects for the future.

The second part of the report deals with the financial statement of the organization. It shows the income and expenditure for the year and the balance sheet at the end of the year. It also shows the assets and liabilities of the organization and the progress of the work done during the year.

The third part of the report deals with the administrative and general matters. It includes a list of the members of the organization and the names of the various committees and sub-committees. It also includes a list of the various projects and the names of the persons who are in charge of them.

The fourth part of the report deals with the progress of the work done during the year. It includes a list of the various projects and the names of the persons who are in charge of them. It also includes a list of the various reports and the names of the persons who have prepared them.

The fifth part of the report deals with the prospects for the future. It includes a list of the various projects and the names of the persons who are in charge of them. It also includes a list of the various reports and the names of the persons who have prepared them.

same kind is produced. Hence, the existence of a free and big market for an article, with the vast number of prospective buyers, is a main condition for introducing the assembly line technique in manufacturing and for applying corresponding devices in transport, storage and distribution. But two qualifications must be made here instantly. The first is - that the abolishment of trade and payments barriers does not yet mean that the big market, comprising the unified countries, is by this mere fact put into existence. The second is that the economies resulting from adopting the mass production methods can be expected only if and when these methods are actually applied and the necessary changes in equipment and organization made. The sole fact that they could be in the new conditions economically sound and profitable does not yet solve the problem.

(17) The main feature of the American market, taken as a whole, and an advantage which it offers to the producers is not only its magnitude, but also its uniformity. The needs, tastes and preferences of the American consuming public have developed uniformly, first as a result of the fact that the settlers who spread over the new areas have brought them along - and then, because the production of manufactured goods has just started and grew up under the conditions of an economic union. A similar thing can be said about USSR, where the bulk of today's consumers had hardly participated in the consumption of manufactured goods before the Russian "industrial revolution"; their needs and preferences having been only recently formed and shaped by the available supplies. But in Western Europe the way of life and the consumption are the products of a long evolution, mostly of local character, and sometimes even diversified in various regions of the same country. Even in articles such as cars - it may be difficult to overcome such obstacles for marketing a product of a single standard - if we take into consideration that different countries in Europe have roads built according to

different systems and techniques, and some of them have left and some right driving. We need not mention the difficulties arising e.g. from differences in measures and standards applied in various countries for industrial equipment.

(18) In order to create a single "European market" much more is needed to be done than the mere abolishment of "foreign trade barriers". Even after the establishment of the "free" trade principle, not only in its inter-european aspect, but also with respect to the national production and trade (without which the inter-european "freedom" of trade would be simply meaningless), the road to the single big market, being an equivalent of the home market in the U.S.A., would be long, difficult and painful. In this respect the role of central administrative bodies and offices, having the regulating power over various technical and commercial matters, (such as standards, sanitary rules, etc.) would be more important and effective than the automatic working of a custom and monetary union.

*income redi-
tribution bill
to help in
this respect.*

(19) If we take it for granted that a big single quasi-home market will be established in Western Europe, we certainly can assume that this will provide the starting point for a fundamental change in present methods of production in the European industry and may imply also substantial shifts in the location of its various branches. In order, however, to achieve it - a large new outlay of capital must be made. The changes in the production and marketing methods, necessary for achieving cheaper production and becoming profitable as a result of the creation of the integrated European market, cannot be confined only to the better use of skilled labor working on the present equipment or to the improvement of the management. The main reason why Western Europe has a smaller output per head of worker does not consist in the fact that the European worker is less skilled, that he is lazy, or deliberately slow - but in the

*and a large
loss of capital
must be borne!*

undisputed fact that the European industrial equipment is, as a rule, less modern, less mechanized and less efficient than American, and especially unsuitable for mass production and manpower sparing devices. Thus, if full advantage of the opportunities offered by the existence of the markets extension should be taken - the old, unsuitable equipment has to be replaced by new equipment which, when combined with the efficient labor, can only provide for the good results in bringing about the cost of production in Europe to a level competitive with the American industry. This would need a tremendous outlay of new capital and the process of replacing the old machinery will imply the abandoning of entire factories and plants unsuitable for modernization, or because of the necessity of concentration. This process of investing new capital for modernizing the industry must be a long one, since the arrears in this respect are tremendous, especially in these branches of the Western European industry which have been created in the early stage of the European industrialization. The work in this respect has been already started in Europe. The principal aim of the nationalized coal mining industry in Great Britain is e.g. to acquire this modern equipment, which could not be provided by the former owners. The aim of the so-called Monnet Plan for France consists in the fostering of the foundation in that country of modern plants and factories which could not only replace the old methods by new ones, but also divert the French industrial output to new and more promising items.

in view of
our markets

(20) Let us assume that a big, uniform and unfettered European market has been created and that the existence of such a market with its inherent advantages provides adequate incentives for investing new capital in the modernization and reshaping of the European industry, which are based on the expectance of increased profits resulting from lowering the costs of production. But the mere expectance of profits does yet provide the means from which new investments could be made.

New capital can be formed from actual profits, not from their anticipation. Internal credit can be a temporary substitution if it is really covered by peoples savings. Foreign loans and grants are the ultimate source if new necessary investments are not expected to be covered by internal savings, and inflation has to be avoided. There is no magic by which the motive of profit alone could stamp out of the earth the real financial means which are lacking.

(21) Thus the crucial question arises: how should the "financing of the integration" be done. For it must be realized that the process of integration is not a substitution for a capital investment program - it is itself a program which requires big additional capital investments. Of course, it can be reasonably expected that the future yields will be commensurate with the capital outlay presently needed. But they are possible only if the whole process of the integration of markets as well as of the modernization and reorganization of industry in Europe is terminated. As we have seen from the preceding considerations, the process cannot be but both lengthy and costly.

(22) It must be borne in mind, however, that the capital outlay in relation to the national income is at present in most Western European countries already substantially larger than before the war. In the case of France, e.g. ^{*/} the net capital formation at home represented in 1948 14 per cent of the national income, of which 8 were covered by the internal (home) savings, and 6 by the influx of external means, including E.R.P. aid.

Handwritten notes:
Newly supplied
additional
and difficult
distribution
↓

^{*/} Source: U.N. Economic Survey of Europe in 1948, Geneva, 1949, Table 32, page 45. The "capital formation" includes also the increase of stocks of commodities; the corresponding figures for fixed capital only are: 7% of the national income in 1948 as against 2% in 1938. (Table 34, page 47)

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

(In 1938 the internal savings amounted to 9 per cent of the national income, but 6 per cent were used for covering the current budgetary deficit, so that 3 per cent only remained for capital formation). Thus the deficit of the French balance of payments and the "dollar gap" are closely related to another "gap" -- that existing between the amount of capital outlay and the internal savings; these two phenomena being in fact a single one, looked upon from two sides. The fact that in the frame of the E.R.E. aid perishable goods like food or fuel are also imported, does not change the above picture. Imports in the form of American grants make it possible to have home industry supplying investment goods for internal needs in excess of the internally procured financing. Otherwise, this output should be used for exports, providing means of payment for the above mentioned imports. Or, productive capacity both in capital and labor ought to be diverted to other production suitable for export or being able to replace at home the present gratuitous imports.

*for many
"almost"
without
while M.P.
costs.*

(23) From the above considerations one conclusion could be drawn, relating to matters raised in paragraphs 10-15, and dealing with the problem whether imports in the framework of the inter-european trade cannot be substituted for the imports from the dollar area. The answer is that imports which are gratuitous or credited cannot be replaced by imports which must be paid for. And the inter-european imports, even if they should consist of goods identical with those imported from America, must be fully paid; otherwise existence of the gap (or gaps) mentioned in the preceding paragraph would produce an all-european inflation, which in the absence of external help would represent the only possibility of filling the difference between the amounts really invested and actually saved. It would have the effects of forced savings or quasi taxation imposed on the people by the constant rise of prices.

*shorter:
it will be
impossible
to increase
capital supply
after M.P.
It might be
difficult
to maintain it*

The first part of the report is devoted to a general survey of the situation in the country.

The second part deals with the economic situation and the measures taken to improve it.

The third part discusses the social and cultural aspects of the country's development.

The fourth part is devoted to the foreign relations of the country and its role in the world.

The fifth part contains the conclusions and recommendations of the study.

The sixth part is a summary of the main findings of the report.

The seventh part is a list of the references used in the report.

The eighth part is an appendix containing additional data and information.

The ninth part is a list of the names of the members of the study group.

The tenth part is a list of the names of the institutions and organizations that have supported the study.

The eleventh part is a list of the names of the individuals who have provided information for the study.

The twelfth part is a list of the names of the individuals who have reviewed the report.

The thirteenth part is a list of the names of the individuals who have provided comments on the report.

The fourteenth part is a list of the names of the individuals who have provided suggestions for the improvement of the report.

The fifteenth part is a list of the names of the individuals who have provided information for the study.

The sixteenth part is a list of the names of the individuals who have reviewed the report.

The seventeenth part is a list of the names of the individuals who have provided comments on the report.

The eighteenth part is a list of the names of the individuals who have provided suggestions for the improvement of the report.

The nineteenth part is a list of the names of the individuals who have provided information for the study.

The twentieth part is a list of the names of the individuals who have reviewed the report.

The twenty-first part is a list of the names of the individuals who have provided comments on the report.

The twenty-second part is a list of the names of the individuals who have provided suggestions for the improvement of the report.

The twenty-third part is a list of the names of the individuals who have provided information for the study.

The twenty-fourth part is a list of the names of the individuals who have reviewed the report.

The twenty-fifth part is a list of the names of the individuals who have provided comments on the report.

The twenty-sixth part is a list of the names of the individuals who have provided suggestions for the improvement of the report.

The twenty-seventh part is a list of the names of the individuals who have provided information for the study.

The twenty-eighth part is a list of the names of the individuals who have reviewed the report.

The twenty-ninth part is a list of the names of the individuals who have provided comments on the report.

The thirtieth part is a list of the names of the individuals who have provided suggestions for the improvement of the report.

(24) From the aforesaid we must conclude that with respect to the relative magnitude of the amounts being now invested in Western Europe (as it is shown by the fairly representative example of France), the situation seems to be already strained. We must admit that this strain is due in part to the fact that the procurement of modern equipment for the European industry is already taking place. The economic integration of Europe, however, bringing about new incentives for modernization must only add new weight to these strains; otherwise its principal aim would not be attained.

Thus the answer to the question how to provide means for financing the adjustments and changes implied by the economic Union of Europe -- is of primordial importance.

(25) Several methods can be conceived and advocated for raising the amounts of available resources for the above purpose. They can work, of course, jointly and some of them have been already proposed even without a specific reference to the integration program. A short review of such methods is given below:

- a/ Greater productivity of work is urged, and especially greater efficiency of labor is asked for;
- b/ Sacrifices in respect to the standard of living of Western European peoples are considered as necessary, especially in the public and social services;
- c/ The amount of internal savings is to be raised;
- d/ According to particular circumstances, it is recommended that -- either efficient taxing methods should be applied in order to raise the State income, which could contribute more to the investment program -- or the exceedingly high taxation rates should be lowered in order to have private funds released for savings;
- e/ The self-financing of industrial enterprises out of undistributed profits, earned as a result of modernization, is foreseen on a bigger scale;

*yes, but some
redistribution
of investments
alleviates the
strain!*

f/ Substantial amounts of foreign (dollar) capital, it is said, could be attracted by the prospects of big profits resulting from the integration of markets and the modernization of production. The inflow of this capital can take the form of foreign private loans, and especially investments in equities - or it can be the repatriation of the private dollar funds belonging to residents of the Western European countries.

The next paragraphs will contain an analysis of the proposed methods as to their possibility of application and efficiency.

(26) What is called greater productivity per head of worker depends, in many cases and especially in the case of Western Europe, not so much on the amount of manual or intellectual effort of the worker, but on the degree of mechanization and efficiency of the equipment which the worker uses. The problem can be defined in equivalent terms by saying that more modernized and mechanized equipment needs less manpower per unit of output. Thus, a greater "efficiency of labor" can only be achieved as a result of the process of modernizing the Western European industry, and cannot be claimed as a suitable way for acquiring means for modernization. It is true that greater efficiency can be obtained by better organization of labor itself, but better organizational and managerial methods are workable only if there is a concurrent improvement in the technical equipment, which must be adjusted and brought into line with new organizational devices.

What has been said above does not mean that the problem of raising the individual effort of the worker, eliminating absenteeism, etc., is negligible. It is of course important, for the post-war experience in many countries has shown very discouraging development in this respect. Maybe a solution could be found here by giving the worker for his personal effort, efficiency and success a chance of getting a similar economic reward as an individual entrepreneur is supposed to get for his ability, ingeniousness and hard work

... the ... of the ...
 ... the ... of the ...
 ... the ... of the ...
 ... the ... of the ...

... the ... of the ...
 ... the ... of the ...

(10) ... the ... of the ...
 ... the ... of the ...
 ... the ... of the ...
 ... the ... of the ...
 ... the ... of the ...
 ... the ... of the ...
 ... the ... of the ...
 ... the ... of the ...
 ... the ... of the ...
 ... the ... of the ...
 ... the ... of the ...

... the ... of the ...
 ... the ... of the ...
 ... the ... of the ...
 ... the ... of the ...
 ... the ... of the ...
 ... the ... of the ...

contributed to the foundation and managing of productive enterprises. For at present, the success of an enterprise depends as much on the quality of skilled labor as it depended in the former times on the qualities of its owner and manager. But this is not the proper place to deal with this special matter in a more concrete way.

(27) Calling for sacrifices in the standard of living does not mean, of course, that any kind of ^{decline} ~~drop~~ in this standard is synonymous with an economic advantage. If the standard of living is deteriorating because of an economic depression, unemployment or insufficient work, it can be only harmful to the balance of the national economy. The right interpretation of this postulate is that the consumed income has to be reduced, with the total real income (corresponding to the productivity) remaining the same or even increased, thus leaving a larger proportion of it for savings. The proposal is economically sound and feasible - and has been successfully applied in many countries during the war. The extent to which it can be applied during peacetime depends on many psychological and political factors. It must be realized that such a lowering of consumption cannot be carried out without a state regimentation of consumption or without a heavy and broad taxation of consumed goods. Besides, in the case of Western Europe, it will be in conflict with the political program calling for the maintaining or raising of the standard of living of the peoples of the "Western Democracies". As to the reducing of the standard of living by abolishing or restraining some social services - it is certainly easier to do it from the technical point of view than to reduce, e.g., the food or clothing consumption. From the political or social point of view, however, the feasibility of such a reduction depends on whether the people consider such services essential ~~or not~~.

... in the ... of ...
... the ... of ...
... in the ... of ...

THE ...

... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...

... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...

... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...

... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...

... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...

... the ... of ...
... the ... of ...
... the ... of ...

The abolishing of free elementary education is certainly impossible now. Whether it would be possible to abolish free medical service, it depends on whether the existence of it in a given country is taken for granted, as e.g. free water supply, or its importance is not yet deeply rooted in the mind of the people.

(28) In calling for an increase in home savings - the same problem, as it appears in the preceding paragraph, is dealt with from another angle. Instead of recommending the levelling down of the consumed part of the income (total income being a constant), and adding the difference, of course, to the saved part of the income - the proposal which we are speaking about now would consist in inducing the people to save a greater proportion of their total income with the consequence that they would have less to consume than before (total real income being again a constant). The question however remains open as to what kind of inducement can be offered to the public in order to raise the amount of saved income. The bulk of savings comes now from the broad masses of people which are interested in individual saving only to the extent necessary to provide security for old age, or to provide funds for education of the children, for buying a house or for other such purposes. Thus the amount of savings is determined (and limited) by the considerations related to the individual life problems, and it is, as experience shows, of a very stable and constant character. The close relation between personal savings and real capital investments, which prevailed at the time when savings were produced mainly by people belonging to the possessing and entrepreneurial class, is more and more disappearing. The type of man who made substantial savings out of his income, just in order to invest, to create or develop big enterprises, to "make a fortune", is gradually losing his relative importance. "Small savings" are gradually replacing the "capitalist" type of saving of the nineteenth century. The "big" savings are

now mostly confined to that what is called "corporate savings" and is covered by the next paragraph of this memorandum.

From what has been said above we can conclude that in the present social, economic, as well as fiscal conditions prevailing in Western Europe, it would be hardly possible to convince individual people that they should save more and consume less, even if such conditions as stabilized money, adequate interest rates or profits offered by more lucrative business should prevail.

(29) Maybe more could be done in further expansion of self-financing the investments by corporations out of their own reserves resulting from accumulated (non-distributed) profits. The relative importance of these "corporate savings" - as they are defined by economists - is certainly growing. They are much more suitable for expansion than individual (private) savings - especially if they are favored by fiscal methods or regulated by such measures as e.g. ceilings imposed on dividends. It should not be forgotten that any extension of privileges and inducements fostering this type of savings is more or less connected with the power of the State to regulate and direct the national economy.

(30) As to the role of the fiscal situation on the total of savings, it should be emphasized that deficits of the ordinary state budget are particularly harmful to any investment program, as they used to be covered by loans financed by the savings of the public, which otherwise could be diverted to financing the actual capital investments. But if the state itself has to make productive investments and covers them by loans or taxation, the ordinary budget being balanced, then the ultimate result as to the total amount of savings, available for capital investments, may not be bad. There will be probably only the shifting from private savings to "government savings". According to the "Economic Survey of Europe"* the net private savings in France amounted in 1948 to 7½ per cent of

* U.N. Economic Survey of Europe in 1948, Geneva, 1949, Table 32, page 45.

INTERNATIONAL
TRADE

newly defined to that which is called "international" and is covered by the term "international" of this agreement.

From this time forward there shall be no longer any distinction between the economic, as well as the political, relations of the countries. It will be hereby established as a principle that the countries shall have equal and common laws, even if such countries are not allied together, and that interests shall be equally shared between the countries which shall be equal.

It is hereby agreed that the countries shall have equal and common laws, even if such countries are not allied together, and that interests shall be equally shared between the countries which shall be equal.

The countries shall have equal and common laws, even if such countries are not allied together, and that interests shall be equally shared between the countries which shall be equal.

The countries shall have equal and common laws, even if such countries are not allied together, and that interests shall be equally shared between the countries which shall be equal.

(2) The countries shall have equal and common laws, even if such countries are not allied together, and that interests shall be equally shared between the countries which shall be equal.

The countries shall have equal and common laws, even if such countries are not allied together, and that interests shall be equally shared between the countries which shall be equal.

The countries shall have equal and common laws, even if such countries are not allied together, and that interests shall be equally shared between the countries which shall be equal.

* This agreement was signed in 1919, October 10, at Versailles, France.

the national income and "government savings" amounted to $\frac{1}{2}$ per cent. In Great Britain the private net savings were calculated for the same period as amounting to $4\frac{1}{2}$ per cent of the national income -- the government savings having been $6\frac{1}{2}$ per cent of the national income. We can see from the above that heavy and efficient taxation can add somewhat to the total available amount of saved (and invested) income. But in this case the private part is adversely affected. On the other hand, it is hardly possible to assume that the lowering of the taxes and eliminating this source for covering the capital investments would raise correspondingly the amount of private savings; at least a part of the benefit resulting from this measure for the public would go to the current consumption. Generally speaking, there is no hope for raising substantially the total amount of savings by fiscal measures: neither by increasing the taxing power of the State, and using the proceeds directly for investments, nor -- in the reverse -- by relieving the tax burden and hoping that the resulting increase of private savings will outweigh the loss of "government savings".

(31) Finally, it is asserted that the good financial results which can be expected for productive enterprises in the integrated Western European economy, will be the attracting factor for the foreign (dollar) capital, seeking profitable investments. The influx of this private capital, especially for investments in equities, would be a substantial addition to the internal savings and correlate home investments in new or modernized productive facilities. Such hopes, however, can hardly be considered as realistic on the background of the present political situation in Europe. The element of security of the investment plays nowadays, when the bond or stockholder is frequently the "small" capitalist, an increasingly important role. The American investor cannot, of course, have a feeling of security with respect to the Western European area if he reads every

The National Labor and Government Relations Act of 1947, known as the Taft-Hartley Act, was a significant piece of legislation that amended the National Labor Relations Act of 1935. It was designed to address the perceived excesses of the labor movement and to provide a more balanced framework for labor-management relations. The act introduced several key provisions, including the requirement for labor unions to file financial statements with the National Labor Relations Board (NLRB) and the establishment of the Federal Bureau of Investigation (FBI) to monitor potential subversive activities within the labor movement. Additionally, it allowed states to pass laws that could override the provisions of the National Labor Relations Act, a feature known as "right-to-work" laws. The act also provided for the election of labor union leaders and the right of workers to join or not join a union. The Taft-Hartley Act was a landmark piece of legislation that shaped the landscape of labor relations in the United States for decades to come.

day in newspapers and periodicals about the strategic defence of Western Europe and its alleged inadequacies. The existence of the cold war, and frequent references to the possibility of a real war, are able to counteract very effectively any action or propaganda aiming at the increasing of the interest of the American public in the Western European direct investments or loans granted through usual channels. This factor is so prominent, that any other which could be considered as a possible obstacle for American investments in Western Europe would be only negligible.

The proposal that the existence of such risks in Europe could be offset by guarantees, granted by the U.S. Government or some International agencies, is impossible since the fact that t o t a l risk is involved here, and would, of course, imply the necessity of a t o t a l (unlimited) guarantee. This would be almost equivalent to the present help given to the Western European countries by E.C.A. - at least if the legal and political aspects are concerned. Thus the aid of a public character, far from being able to be reduced, ought to be rather continued or even expanded for many years ahead.

*but redistribution
of investments
to be mentioned
again!*

(32) From all these considerations we have to conclude that n o f u n d a -
m e n t a l c h a n g e in the magnitude of resources available for new
investments needed for the integration and modernization program in Western
Europe can be claimed as a result of the application of methods dealt with in
Par.25-30. While a sizable increase in self-financing (Par.28) is foreseen,
it must be contemplated as a p r e c u r s o r of the program of modernization and
not as a step which could be taken prior to executing such a program in order
to facilitate it.

It looks almost certain that the whole process of modernization and its
financing will last long and will not give tangible results at once. And it
is sure that while it can be reasonably expected that good results would be

... to ...

... the ...

... the ...

... the ...

... the ...

... the ...

... the ...

... the ...

... the ...

... the ...

... the ...

... the ...

... the ...

... the ...

... the ...

... the ...

... the ...

... the ...

... the ...

... the ...

... the ...

... the ...

... the ...

... the ...

... the ...

... the ...

... the ...

obtained - in the long run - for the development of the Western European area as a whole - it is at least less sure that each particular country would have its fare share in this development.

II ~~A~~ II
(33) Here we come to the crucial point of the problem which is in fact a political one. The attitude of particular European countries - and that means the behaviour of governments and peoples as well - towards the postulate of Western European economic integration will be dictated almost with certainty by the considerations whether the integration will affect positively or adversely the economy of a particular country and its relative independence.

(34) In this respect the situation in Europe is not comparable to that existing in the U.S.A. If the size of the population in the Middle Western States stagnates and at the same time rapidly increases in the West Coast States - nobody, say, in Nebraska or South Dakota will call that a national (i.e. Nebraskan) disaster. If a textile factory is moved, say, from Providence to a town in Texas, the public opinion in Rhode Island will not be aroused by the danger of the "diminishing economic potential" of that State. But in Europe, such a situation would be regarded as a most serious one. Migrations of capital would be probably considered in one country as a loss of national wealth - in the other as an increase of foreign control in industry. Similar reasoning would probably be also applied as to the migration of people from one European country to another.

(35) This different attitude can be explained easily by the fact that while there is undoubtedly a single American nation, "one and indivisible" not only according to the law, but also in the spirit of the people - there is so far no such concept as the "European" or "Western European" nation. The idea of the universal European community having its roots in the tradition of the ancient

Section 1 - The purpose of this document is to provide a comprehensive overview of the current state of the industry and to identify key trends and challenges that are likely to shape the future.

(1) The first section of the report discusses the overall market environment, including factors such as economic growth, technological innovation, and regulatory changes. It highlights the significant impact of these factors on the industry's performance and outlook.

(2) The second section provides a detailed analysis of the industry's key players and their competitive strategies. It examines the strengths and weaknesses of major companies and identifies emerging competitors that are likely to disrupt the market.

(3) The third section focuses on the industry's financial performance and key metrics. It analyzes revenue trends, profit margins, and investment patterns, providing insights into the industry's overall health and sustainability.

(4) The final section offers a forward-looking perspective on the industry's future prospects. It identifies key opportunities for growth and innovation, as well as potential risks and challenges that may arise. The report concludes with a series of recommendations for industry stakeholders to navigate the future successfully.

Roman Empire and Medieval Christendom, began to fade in the 14th century -- and by the 17th century was almost eradicated. It was superseded by the "national" idea in the line of which new strong allegiances and loyalties emerged, having as a basis and as an object communities bound by a common language and/or common historical tradition. These loyalties have replaced not only the old loyalty to the concept of the Empire or the "respublica Christiana" -- but also the particular allegiances to smaller political units, local dynasties, and likewise. We cannot say, of course, that the awareness of being a "European" has disappeared entirely -- but certainly this kind of feeling is still infinitely less strong than the consciousness of being a Frenchman, Italian, Swiss, etc.

(36) In the light of these remarks we can easily understand why the attitude of the particular European people appears rather luke-warm and hesitant towards any bold step leading to a true economic integration of Western Europe. No particular nation or government can foresee or predict what will be the ultimate result of the process of integration and which nation will take the final benefit of that, what will be the result of free -- maybe blind -- forces of the liberal economy in the integrated territory. These fears and apprehensions will always play a very strong role in the national feelings of the European peoples -- since it is well understood how important the economic development of a country may be for its political significance and influence.

(37) To that an angry observer may object: what if the risk of the lack of integration is bigger than all these petty and relatively minor risks inherent to the union? What if the dilemma is "unite or die"?

(38) Nobody can easily dismiss such an objection. But if the problem is stated in such a way -- it means that it is not principally economic, but predominantly political. If the reasons for an economic union of Western Europe lays in a

political situation - then using purely economic motives in order to justify and propagate such a union, may be highly misleading. For it is difficult to ask for an economic integration in the absence of the political unity which can result only from the process of merging national peculiarities, and creating true and sincere loyalty of the higher order. Thus, it is impossible to call for an economic merger contemplated as an instrument for achieving subsequently the political integration or union; that would be indeed putting the cart before the horses.

(39) Somebody can object, however, that exactly that happened when the German "Zollverein"-the creation of which was virtually completed by 1834 - has paved the way for the establishment of the "Reich" (German Empire) in 1871. But, as a matter of fact, the time was already then ripe in Germany for an economic as well as for a political union, after the consciousness of the single German nationality replacing old loyalties to Prussia, Saxony or Bavaria has emerged and awakened as a product of Napoleonic wars. Thus the sequence of events was in this instance entirely in line with the argumentation contained in Par.35. Thus the pressure exerted by Prussia who assumed the role of the leader in the German integration process, was not so much directed against separatist ideas, but against including Austria, and aimed rather at restraining the union to a lesser size. The idea of a union itself was very popular and needed neither special propagation nor pressure. The economic union was subsequent to - not prior to - the birth (or rebirth) of the German nation.

(40) The "Zollverein" however, (as well as the federal union of the American States) has been established in a period in which Germany has not yet been touched by a major "industrial revolution". The real industrialization of Germany took place after 1871. It can be argued that the economic integration has been a major contributing factor to this industrial development, but on the other hand - the carrying out of the process of integration, consequent to the

...the history of the German people in order to create
and to give it a new, more rational, and more
and to give it a new, more rational, and more
and to give it a new, more rational, and more

...the history of the German people in order to create
and to give it a new, more rational, and more
and to give it a new, more rational, and more

(2) ...the history of the German people in order to create
and to give it a new, more rational, and more
and to give it a new, more rational, and more

...the history of the German people in order to create
and to give it a new, more rational, and more
and to give it a new, more rational, and more

...the history of the German people in order to create
and to give it a new, more rational, and more
and to give it a new, more rational, and more

...the history of the German people in order to create
and to give it a new, more rational, and more
and to give it a new, more rational, and more

...the history of the German people in order to create
and to give it a new, more rational, and more
and to give it a new, more rational, and more

...the history of the German people in order to create
and to give it a new, more rational, and more
and to give it a new, more rational, and more

...the history of the German people in order to create
and to give it a new, more rational, and more
and to give it a new, more rational, and more

tariff union, was easier and less painful because of the absence of already existing powerful vested interests of local big industries which were not yet established under the screen of local protective tariffs. The same can be said with respect to the American Union of 1783 and 1788. A union of areas, previously separated by barriers, but having already established major industries, may be more difficult even in the absence of local patriotism and parochial loyalties.

(41) It must be mentioned, however, that there were cases in the recent past of an economic merger of areas already industrialized, which had been hitherto separated by strong tariff barriers. Such cases can be found in the settlements following the First World War, involving substantial changes in the map of Europe. As one of the most instructive examples - the merger of three areas formerly subject to the German, Russian and Austrian sovereignties into the new state of Poland can be mentioned. The former German area included the highly industrialized part of Silesia and the former "Kingdom of Poland" (being an integral part of the Russian Empire) containing such industrialized districts as Dombrowa and Lodz.

(42) There were no objections whatsoever against the full economic merger of these areas under the new sovereignty, the feelings of separatism amongst the Poles who lived in them having been virtually non-existent. Thus, in the course of the years 1919-1923, all internal trade barriers have been abolished and the entire country was placed under a single currency and banking system.

[43] The process of integration of the Polish economy has been carried out, however, under the protective screen of industrial "cartellisation". Organizations of various branches of industries have been established, (as a rule, with the governmental moral support and virtual supervision) aiming at the regulation of output, prices, control of markets, and frequently owning the entire distribution machinery of the respective products. The "cartels" of steel, coal, sugar,

... was called ... of the ...
... of local ...
... of ...
... of ...

... of ...
... of ...
... of ...

... of ...
... of ...
... of ...

... of ...
... of ...
... of ...

... of ...
... of ...
... of ...

... of ...

raw spirit industries functioned like full monopolies, privately owned, but subject to a strong governmental influence. There was no cartel of textile industry - but this branch existed o n l y in the former Russian part of Poland. The public interest in these cartels resulted from the fact that they were considered the best instrument for preventing the loss of actual productive capacity, which could result from the closing of plants which were not able to compete with those located in a better situated area. Such a line of thought was substantiated by the notorious lack of capital and the resulting lack of the possibility of an easy replacement of the lost output by a new one, produced with better equipment and by more modern methods. The modernization of the Polish industry located in Central Poland was scheduled for a number of years, during which its actual output and its profitableness was protected by the "cartels". As a matter of fact, substantial results have been attained in this respect during the period of 1923 to 1939.

(43) After having analyzed this example, we can realize why the idea of international "cartels" is from time to time emerging in discussions on the economic integration of Western Europe, although it is regarded by some people with shyness and by others with apprehension. It is a strong temptation indeed to have a buffer preventing a possible immediate crisis in a number of Western European industries right after having removed other protective barriers and devices; to have a method preventing the loss and wastage of existing equipment, which, while it works expensively is still preferable to equipment not working at all. It is more tempting indeed to rely on development programs based on the redistribution of the future productive capacity amongst countries and areas blueprinted consciously, satisfying all partners more or less, according to their importance, than to have development prospects based on "free" economic forces,

... the spirit in which the ...
 ... to a strong governmental ...
 ... but this ...
 ... the public ...
 ... the best ...
 ... capacity, which ...
 ... to ...
 ... was ...
 ... the ...
 ... with ...
 ... Polish ...
 ... during ...
 ... " ...
 ... this ...

(A) ...
 ... national ...
 ... investigation ...
 ... signed ...
 ... have a ...
 ... European ...
 ... various ...
 ... which ...
 ... It is ...
 ... the ...
 ... designed ...
 ... importance, ...

which, from the point of view of a particular nation, may represent not development but disaster. And certainly, under the regime of all-Western European cartels, the program of modernization, regrouping and reorganization of the major industries is at least possible or probable - while under the screen of tariffs, quotas and exchange control devices the present structure has only the tendency to perpetuate: in this respect the protective device of cartels is more progressive and modern.

(44) A skeptical observer, however, could say that all these considerations look like a new song on the old tune. The protective measures are regenerating themselves and reappearing again in new shapes. The protective tariffs have been replaced by import quotas. The working of the quota system is no more decisive if the respective countries have separate currency systems and nationally administered exchange controls. And, of course, all the tariffs, quotas and other trade controls could be abolished after substituting them with a totally planned production and planned marketing on a national and international scale, which would reduce the role of the former protective measures to meaningless.

This sentence is not clear!

(45) We can see from the above that the meaning of "economic integration" can be entirely different from or maybe even contrary to the program of a Western European free trade area, as originally conceived and propagated. In order to overcome difficulties and make the program more realistic and feasible - devices are being discussed here and there, which to some observers may appear as heresies. But even by those who abhor the idea of casting out the devil by Beelzebub, the prince of devils* - the problem must be faced as a choice between the devil and the deep blue sea. Between the monopoly - private or public - and the risks and uncertainties of the free economy. It

The process by which it can be reached.

* Luke xi 15

... from the point of view of a particular nation, the movement has been

... and naturally, under the terms of the present program

... the system of international relations, recognizing the responsibility of the states

... which leads to the establishment of a new world order

... and the present program has only the task

... to participate in the process of the evolution of the world

... in the present and future

(24) A typical country, however, cannot but have a certain

... look into a new way in the old one, the progressive changes in the

... themselves and increasing their role in the world. The progressive changes have

... been reached by the states. The working of the world system is no more

... exclusive of the individual countries and separate national states and naturally

... international relations are changing. And, in fact, all the states, under the

... other things, are trying to realize their national interests in a world

... which will bring about a new world order. On a national and international scale,

... which will bring about the end of the present program and the

(25) We can see from the above that the present program is intended to

... to bring about a new world order and naturally to the benefit of all

... countries. It is not a program for a few, but a program for all

... in order to overcome the difficulties and to bring about a new world order

... to bring about a new world order and naturally to the benefit of all

... by a great number of states. It is not a program for a few, but a program for all

... the world. It is not a program for a few, but a program for all

... a choice between the old and the new. It is not a program for a few, but a program for all

... of the world - and the right and responsibility of the free world.

... the right and responsibility of the free world.

would be premature to say that the blue sea of the free economy is in any event a better risk. As the previous analysis shows, it is a risk which, anyhow, is unlikely to be actually taken by the interested nations and governments.

There are several ways:
1) Promoted free flow of trade
2) regulated investments through several simultaneous working control arrangements.
3) alone cannot possibly suffice!

(46) There are, of course, other possibilities of a way out. First, it may happen that the ample lip service will be paid to the idea of integration, and measures will be applied, having all the necessary appearances of an integration (but not its true essence), with the hope that on the basis of such a situation the present American aid will continue, even if on a somewhat reduced scale. Such measures could consist, e.g., in abolishing or lowering tariffs, but retaining the system of licensing imports according to the quota system. Or, in abolishing import quotas for articles for which the licenses are granted in an unlimited way anyhow. Or, in suppressing the quota system with tariffs raised to the level of efficient protective measures, and with maintaining the exchange control. Such measures could not be even considered as "steps leading towards the integration", for they consist in abandoning one protective device, while retaining others which play the same role concurrently. In a similar way, the creation of some common institutions and agencies may be also a symptom of pseudo-integration. A special Clearing Bank, e.g., the idea of which has been propagated recently, could contribute to the "integration" of Western Europe no more than the International Monetary Fund has with respect to the whole world - in the absence of a single currency and a single banking system in this area.

(47) The other possibility, although less probable, may consist in trying to adjust the scope of the Western European capital investments to the actual home savings; it could be done i.a. by the application of a policy of deflation. In this case, the real equilibrium in the inter-european balance of payments could be attained - which would, of course, eliminate to a substantial extent the dangers connected with the proposed union. But in this event as long as the American

... to maintain the fact that the law of the free economy is in fact a
... the system contains errors, it is a risk which, in
... to be actually caused by the investment and recovery.

(A) There are, of course, other possibilities of a very kind. First, it may
... to the fact that the law of the free economy is in fact a
... to be applied, leaving all the necessary operations of an individual
... (but not the free economy), with the fact that the law of the free economy
... the present system will be replaced, even if, on a narrow technical basis,

... the system of the law of the free economy is in fact a
... to be applied, leaving all the necessary operations of an individual
... (but not the free economy), with the fact that the law of the free economy
... the present system will be replaced, even if, on a narrow technical basis,

... the system of the law of the free economy is in fact a
... to be applied, leaving all the necessary operations of an individual
... (but not the free economy), with the fact that the law of the free economy
... the present system will be replaced, even if, on a narrow technical basis,

(B) The other possibility, although less probable, may consist in trying to
... to the fact that the law of the free economy is in fact a
... to be applied, leaving all the necessary operations of an individual
... (but not the free economy), with the fact that the law of the free economy
... the present system will be replaced, even if, on a narrow technical basis,

... the system of the law of the free economy is in fact a
... to be applied, leaving all the necessary operations of an individual
... (but not the free economy), with the fact that the law of the free economy
... the present system will be replaced, even if, on a narrow technical basis,

financial policy towards Western Europe consist in covering only actual gaps and not in giving supplementary aid to countries which are already balanced - the incentives of an economic union must be considered as practically non-existent. The hopes for American private investments would be also unrealistic in this case - for they are conditioned by the already existing political security and cannot be contemplated as a means a i m i n g at the achieving of such security, which should be an indirect result of the eventual success in creating a European prosperity area. And if the American aid will be lacking in its public and private form - then the only result would be the reduced scale of the Western European capital outlay - which means that all hopes for modernization and improvement of the industrial equipment in Western Europe will be frustrated. In this event any sense of an economic union conceived as an organization providing special opportunities, attractions and incentives for modernization, resulting from the creation of a big market - would simply disappear. Thus the idea of a union itself would be defeated.

Too strong
It will take
20 years instead
of 10 or 15.

(48) According to these pessimistic conclusions, we are faced with the following practical choices: a/ integration by cartels or international monopolies; b/ fake integration, and c/ no integration at all. The most probable event would be that mentioned under b/, following the line of the Latin sentence: "ut aliquid fieri videatur" (that it may appear that something is being done).

(49) Yet - still the problem cannot be dismissed in such a way. When it has been said that Europe must unite or die, it was certainly more than a slogan. Since the problem has been formulated in such a serious way, then it must consist in something else than in a claim for creating an instrument for improvement of the standard of living of the people, and for demonstrating this way the virtues of the economic system based on free trade and competition.

(50) The postulate of the economic integration of Western Europe is truly a collateral of the postulate of the defence of this area, as it is crystallizing in the present political situation. We mean by "defence" anything connected with warfare and strategy whatsoever. Only by this sincere presentation can we find the way out of a jungle of fallacies and inconsistencies which are a natural consequence of formulating the question in a wrong way.

(51) If we accept this view - we should speak no more about "raising the standard of living by means of developing free economy on a large territory", but we must define the union in the terms of "pooling the available sources for the purpose of strengthening the defence". Looked upon from this angle - international economic entities controlling the production and distribution of some essential goods may assume the character of "Combined Boards" rather than international cartels in the sense prevailing before 1939. The existence of such agencies may be an essential feature of an "integration" of that type - the importance of such arrangements as a triff union being in this case unimportant or entirely irrelevant.

(52) Not even are economic considerations necessary in order to give to such an economic union reasons justifying its existence. For in this event - one of the strongest motives for the integration is its own existence. The union, based on political and strategical considerations is, so to say, existing for its own sake. Its purpose may consist in such a welding and mixing up of the economies of the partners, that the dissolution of such an entity - unscrambling the eggs - may prove to be impossible. And just that may be the most important quality of a union created for defence purposes.

(53) If that should be the real meaning of the Western European Economic union and its practical aim - then its entire structure and methods of its creation and working have to be subordinated to this situation. The question arises - whether

On the other hand integration sacrifices dispersion and income
important to the strategic risk!!

(20) The province of the economic integration of Eastern Europe is the
 collapse of the political system of the 19th century of this area, as it is
 crystallized in the present political situation. It is seen by "Western" authors
 connected with Western and Eastern Europe, that by this almost present
 you will find the aspect of a struggle of classes and international forces and
 actual circumstances of forming the position in a new way.

(21) If we keep this view - we should speak no more about "relating the
 demand of living means of developing their economy in a large territory",
 and we have better to speak in the terms of "forming the economic process for
 the purpose of strengthening the balance". Looking at the world - today
 national economic policies, including the expansion and the reduction of a
 financial base are not the function of "Western" countries, but rather
 national policies in the same meaning as in 1933. The existence of such
 a function may be an essential feature of an "international" of this type - the
 function of each country as a whole, and in this case international
 is a primary function.

(22) Not only the economic expansion, but also the expansion of the
 an economic system to form the political system. It is the expansion of
 of the economic system for the purpose of a new expansion. The function
 based on political and economic expansion is also to be expanded for
 the new state. The expansion of the system is also to be expanded for
 expansion of the system, and the expansion of the system is also to be expanded
 the other - and grows to be expanded. And that is the way to the next function
 of a world created by national expansion.

(23) It must be said to the full extent of the Western European countries
 and its political system - when it is a matter of expansion and reduction of the system and
 nothing has to be added to this situation. The expansion of the system - another

this structure and methods could be consistent or even compatible with the purely economic or social aims of the integration in the formerly discussed sense. Whether the two concepts of integration are not contradictory to each other.

(54) The answer to this question is of crucial importance for any decision as to the kind and scope of the proposed integration of Western Europe. This answer, however, goes beyond the objective of this paper.

This contract was entered into a contract to over-see the
work of the contractor in the construction of the
work. Whether the contractor is liable for the work or not
is a matter of fact.

(2) The owner to this contract is the contractor. The
owner is the contractor. The contractor is the owner. This
contract is a contract of the contractor.

MADE IN U.S.A.

MEMORANDUM
O INTEGRACJI GOSPODARCZEJ EUROPY ZACHODNIEJ

keep in ... file A.B.

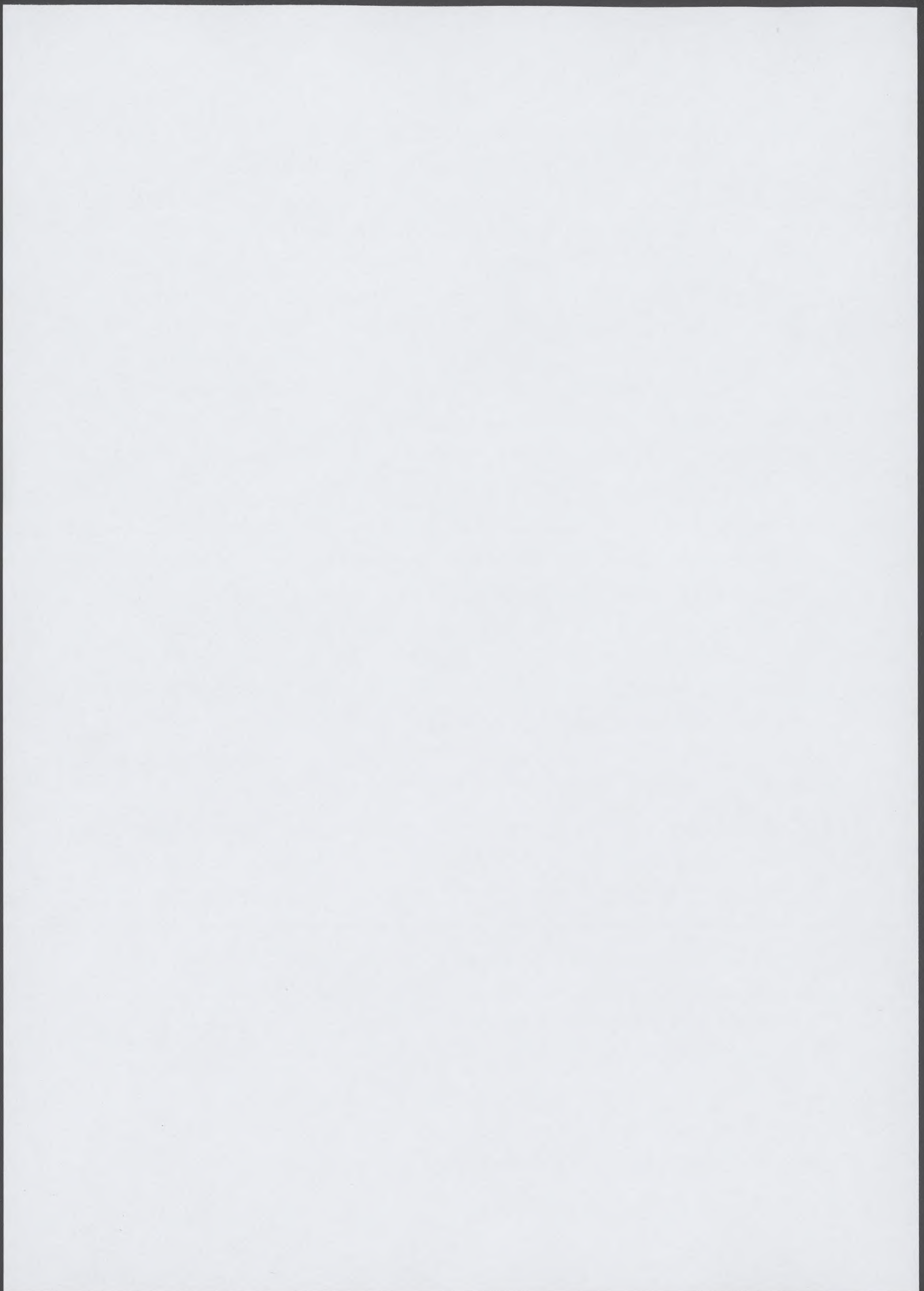
[notatka odręczna na marginesie: Dr Barański, nieczytelna treść, M.R.]

(1) Kwestia tzw. „integracji gospodarczej Europy Zachodniej” budzi szerokie zainteresowanie wśród ekonomistów i polityków tak w Ameryce jak i w Europie. Określenie to zostało ukute dwa i pół roku temu w odpowiedzi na plan Marshalla, którego zapowiedź przedstawiona została przez amerykańskiego sekretarza stanu G.C. Marshalla w przemówieniu na Uniwersytecie Harvarda 5 czerwca 1947 r. Od tego czasu często podkreślano potrzebę zjednoczenia gospodarczego Europy, szczególnie w środowiskach amerykańskich, ale dopiero w ostatnich miesiącach proces ten, uznany za nieodzowny, przybrał realne kształty i zmienił się w swego rodzaju konieczność.

(2) Przez integrację lub zjednoczenie gospodarcze Europy Zachodniej generalnie rozumie się – w sensie jej końcowego celu – stworzenie unii celno-gospodarczo-walutowej krajów tego obszaru, opartej o zasady wolnego handlu pomiędzy tymi krajami i wzajemnego, wolnego przepływu walut. Uważa się, że włączenie Wielkiej Brytanii do takiej unii będzie trudne, a to z powodu specyficznej struktury Brytyjskiej Wspólnoty Narodów, dla której Wielka Brytania jest ośrodkiem centralnym. Ponadto istnieje przekonanie, że jeśli włączenie wszystkich krajów Europy Zachodniej do unii okaże się nierealne w początkowym stadium, to jako krok początkowy powinno rozważyć się utworzenie albo jednej unii o nieco bardziej ograniczonym zakresie (na przykład tzw. „Fritalux” lub „Finebel”) albo kilku mniejszych unii.

(3) Nie przewiduje się utworzenia systemu wolnego handlu między Europą Zachodnią i Ameryką, ani też wymienialności walut zachodnich na złoto lub dolary. Istnieje jednak całkowita zgodność, co do tego, że gospodarczo zintegrowana lub zjednoczona Europa powinna posiadać własną administrację gospodarczą i finansową o działalności pozwalającej jej jako całość odgrywać rolę jednego partnera w stosunkach z USA i z innymi organizacjami lub uniami gospodarczymi w świecie. Celowe w tym kontekście jest powołanie specjalnego funduszu stabilizacji pieniądza lub agencji finansowej tego typu, tak jak dla innych spraw korzystna jest kontynuacja Organizacji Europejskiej Współpracy Gospodarczej.

(4) Politycy amerykańscy i amerykańska opinia publiczna wyrażają głębokie przekonanie, że program o zarysach przedstawionych powyżej, powinien być wprowadzony w życie w celu uratowania gospodarki zachodnioeuropejskiej przed rozpadem. Nie twierdzą oni, że

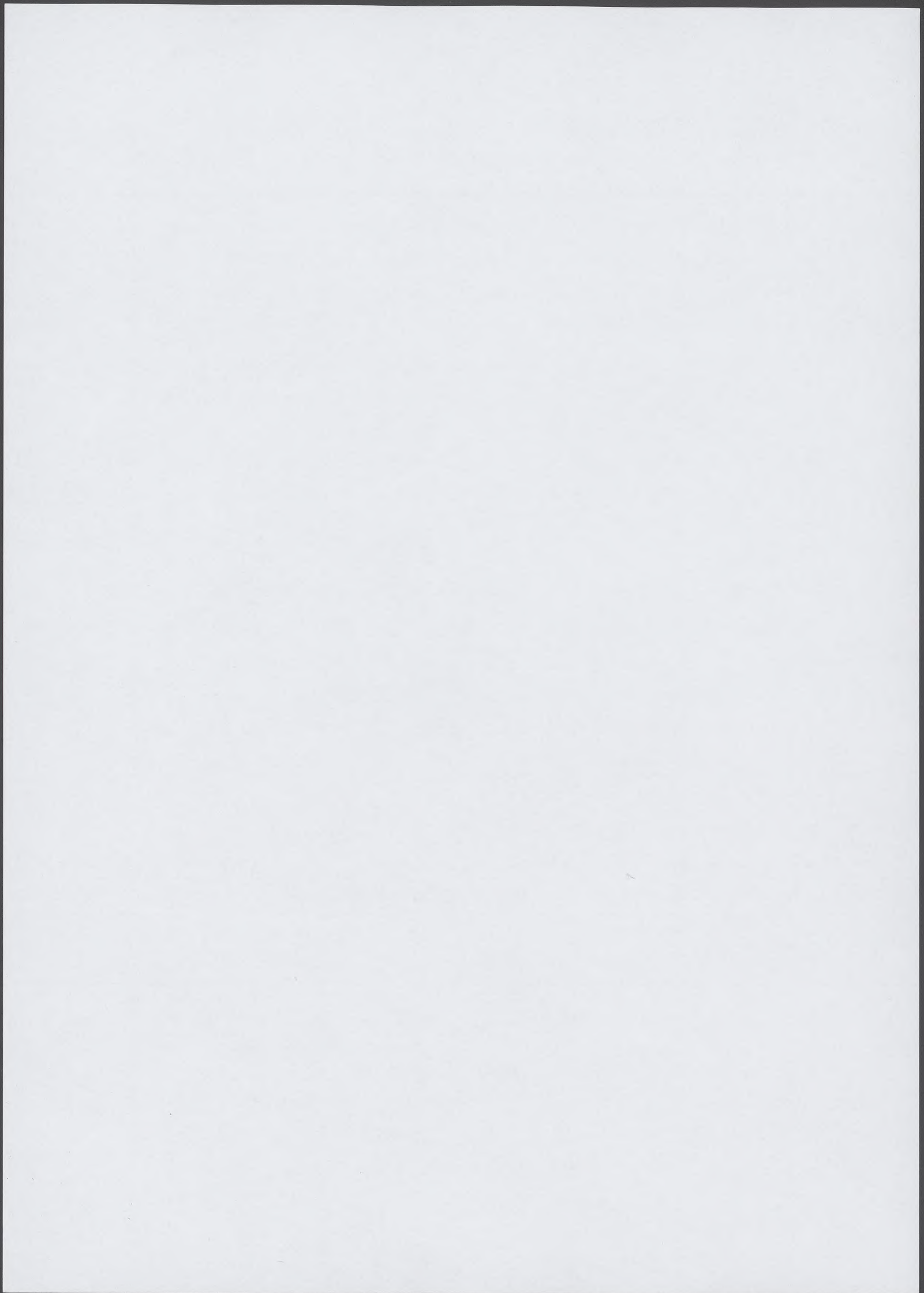
stworzenie unii gospodarczej Europy Zachodniej będzie panaceum na wszystkie bolączki gospodarcze Europy, nie twierdzą również, że unia przyczyni się do osiągnięcia równowagi w handlu ze strefą dolarową, tak jak nie spodziewali się takiej równowagi po dewaluacji walut europejskich. Ale obstają przy poglądzie, że bez integracji gospodarka europejska nie będzie w stanie uporać się z trudnościami i problemami powstałymi w następstwie wojny i że w tych warunkach program pomocy amerykańskiej dla Europy Zachodniej będzie zmarnowany, a jego cele zniweczone.

(5) W skrócie rzecz ujmując, Amerykanie chcieliby, by gospodarka europejska funkcjonowała na zasadach podobnych do gospodarki Stanów Zjednoczonych. Skłaniają się oni ku pogładowi, że wewnątrz-europejski handel zagraniczny powinien działać na podobnych zasadach jak handel między stanami w USA, a przyszły wewnątrz-europejski system walutowy i system kredytowy zgodnie z zasadami Systemu Rezerwy Federalnej. Skoro systemy te i instytucje okazały się korzystne dla gospodarki amerykańskiej, dlaczego nie miałyby być one wprowadzone i rozwijane w Europie, w celu rozwiązania problemów, z jakimi boryka się Europa, oraz w celu stworzenia dobrobytu na wzór i miarę USA?

(6) Reakcje krajów europejskich na powyżej przedstawione koncepcje integracji gospodarczej ograniczyły się jak do teraz do niechęci i niezdecydowania. Choć ogólną koncepcję integracji przyjęto z aprobatą, gdy przedstawiono ją w ogólnym (i niejednoznacznym) zarysie, to politycy europejscy, bardziej nawet niż opinia publiczna w krajach europejskich, okazali obojętność dla tej koncepcji i dla podjęcia praktycznych działań na rzecz jej realizacji.

(7) Artykuł niniejszy ma dwa cele. Pierwszym jest omówienie aspektu gospodarczego europejskiej integracji gospodarczej oraz zjawisk korzystnych i niekorzystnych, jakie mogą pojawić się w jej realizacji i w jej mechanizmach. [*notatka odrębna na marginesie: a) nieczytelna, b) jakie będą plusy i minusy*]. Drugim jest zanalizowanie możliwości jej realizacji w kontekście różnych czynników innych niż gospodarcze oraz oszacowanie wpływu czynników politycznych, społecznych, narodowych i strategicznych na tę koncepcję jako całość i na poszczególne podejmowane działania.

(8) Nie każdy korzystny efekt unii gospodarczej może być przypisany samemu faktowi stworzenia unii lub jej istnieniu, innymi słowy jej magii. Celem unii gospodarczej jest stworzenie nowych motywacji i nowych możliwości do działalności gospodarczej, która zgodnie z ogólnym przekonaniem, powinna być bardziej racjonalna i skuteczna niż

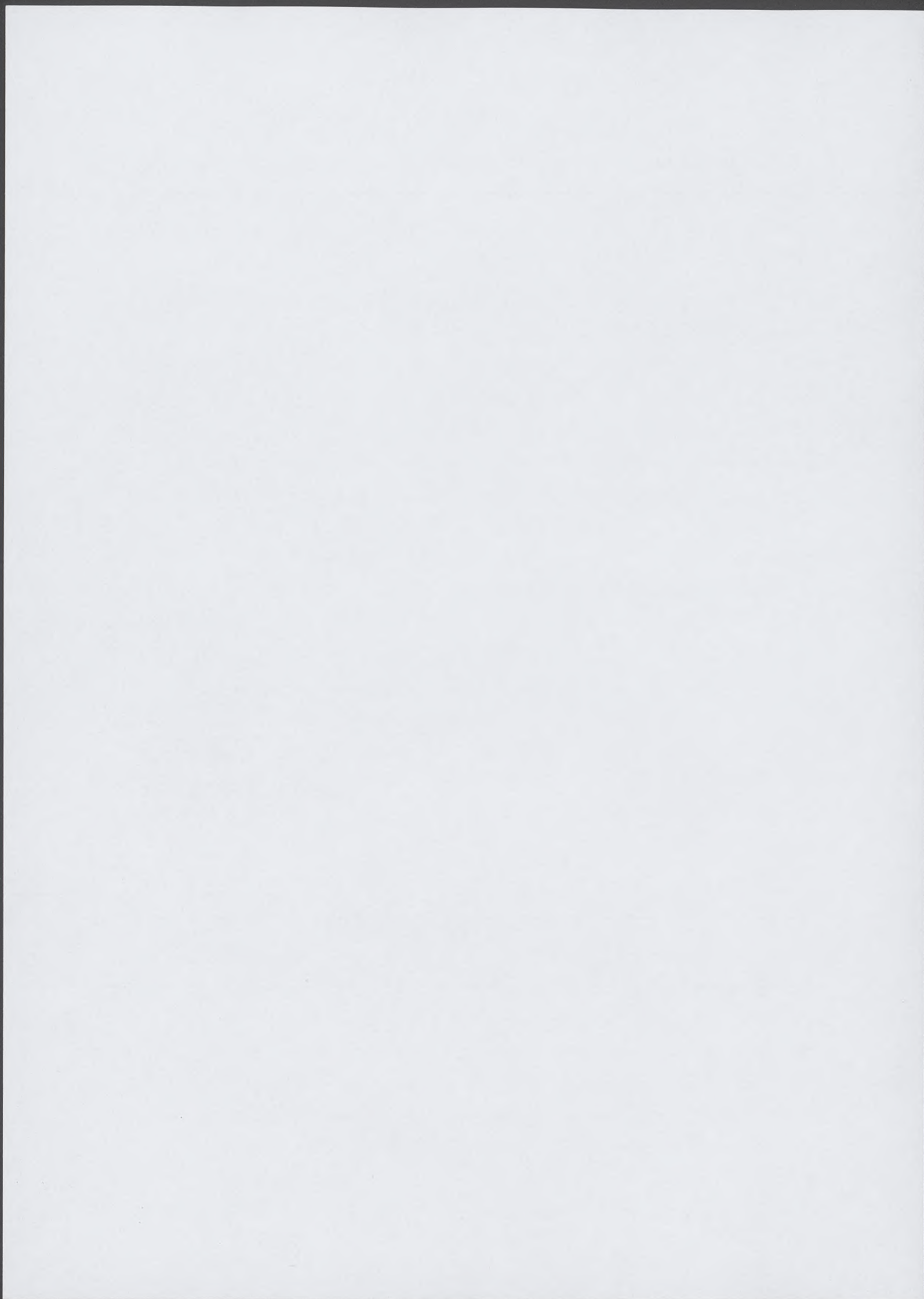
działalność podporządkowana jednostkowym czy zaściankowym motywacjom i wynikającym z nich ograniczeniom. Wobec tego dyskusja na temat praktycznych korzyści płynących ze zjednoczenia gospodarczego powinna być prowadzona tylko w sposób biorący pod uwagę każdy szczególny przypadek, jak również wszystkie czynniki, które mogą mieć wpływ na zachowanie człowieka i jego działanie w takiej sytuacji.

(9) Wymienia się dwie następujące zasadnicze korzyści, wynikające bezpośrednio z proponowanej integracji gospodarek krajów Europy Zachodniej:

a) Po usunięciu barier w handlu i ułatwieniu przepływu opłat, kraje zachodnioeuropejskie mogą zapewnić sobie wzajemnie dostawy towarów, które nie są osiągalne w niektórych krajach zachodnioeuropejskich właśnie z powodu istnienia takich barier i mimo tego, że są one lub mogą być łatwo wyprodukowane w innych krajach zachodnioeuropejskich. Być może rozwój handlu pomiędzy krajami zachodnioeuropejskimi i jego znaczny wzrost w powyżej przedstawionym sensie, zredukuje konieczność importu niektórych towarów do Europy Zachodniej z innych części świata, szczególnie ze strefy dolarowej.

b) Nieskrępowany i nieograniczony handel pomiędzy krajami zachodnioeuropejskimi stworzy jeden szeroki i swobodnie funkcjonujący rynek dla towarów wytwarzanych w Europie Zachodniej. Istnienie takiego rynku, posiadającego wszystkie cechy rynku krajowego, otworzy dla przemysłów w krajach zachodnioeuropejskich możliwości ulepszenia metod ich pracy m.in. przez ich zgrupowanie, standaryzację, produkcję masową, użycie linii produkcyjnych i oszczędności w dystrybucji. [*notatka odrębna na marginesie*: ekonomia i dyseconomia skali w dystrybucji są być może decydujące dla przyszłości]. Wynikający z tych ulepszeń niższy koszt jednostkowy produkcji pozwoli przemysłowi zachodnioeuropejskiemu odzyskać konkurencyjność wobec Ameryki. Na koniec umożliwi to przemysłowi zachodnioeuropejskiemu eksport towarów do strefy dolarowej i zniwelowanie „deficytu dolarowego”.

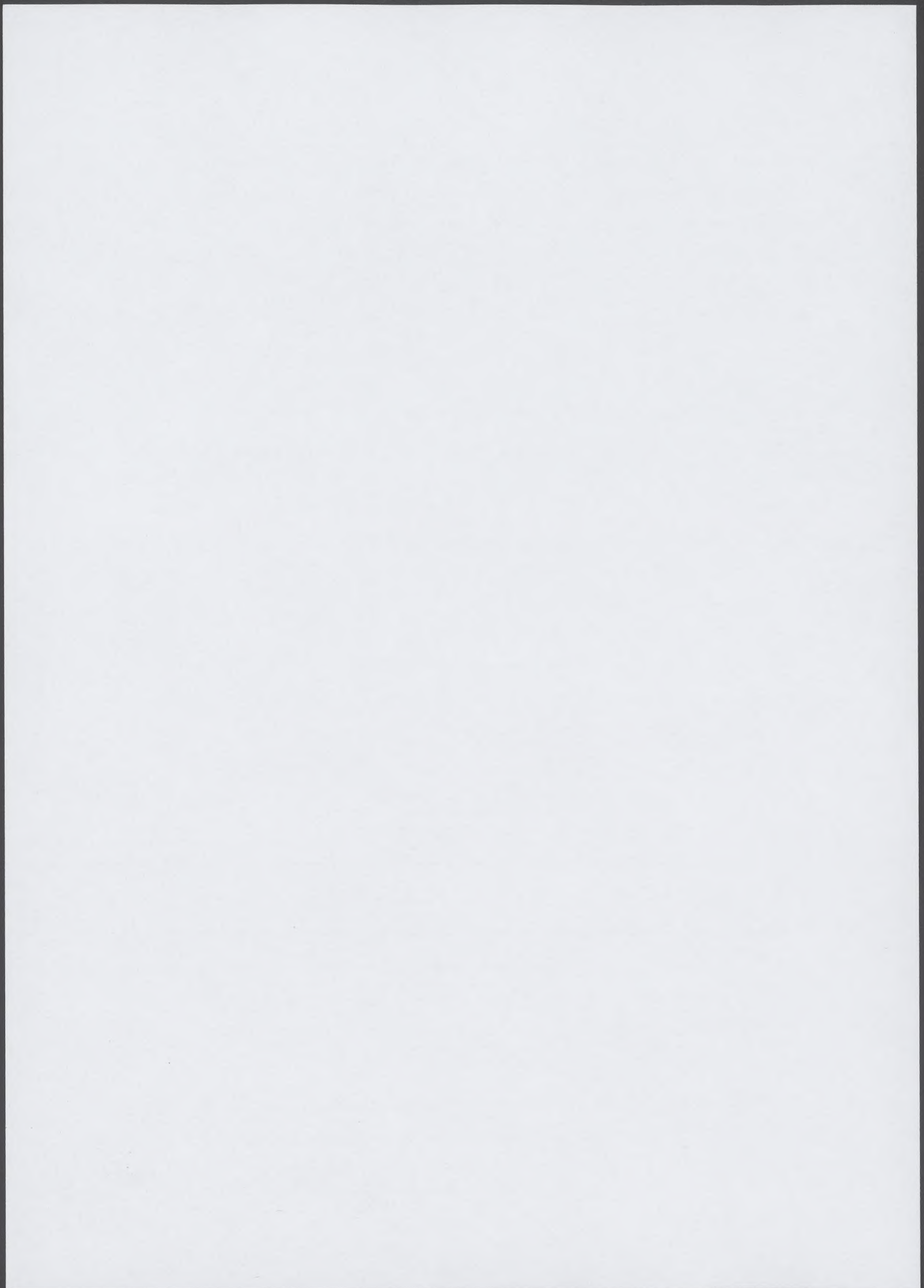
(10) Spróbujmy odpowiedzieć na pytanie, w jakim stopniu cele określone w punkcie 9a mogą być osiągnięte w wyniku integracji gospodarczej krajów Europy Zachodniej. Istnieje zgodna opinia, że gospodarki krajów zachodnioeuropejskich są bardziej konkurencyjne niż komplementarne, przynajmniej na obszarze geograficznym Europy Zachodniej w jego właściwym znaczeniu. Konieczne jednak jest oddzielne omówienie trzech dużych grup towarów [*notatka odrębna na marginesie*: + dystrybucji], które składają się na handel między krajami zachodnioeuropejskimi.

(11) Pierwszą grupę towarów stanowią towary podstawowe i surowce, takie jak węgiel, stal i inne metale oraz rudy metali, a także niektóre podstawowe produkty spożywcze produkowane w krajach zachodnioeuropejskich. Pod tym względem kraje zachodnioeuropejskie są wobec siebie rzeczywiście komplementarne. Niedobory tych towarów w jednym kraju powinny być uzupełnione w pierwszej kolejności przez nadmiary produkcyjne w innym kraju, zanim podjęte zostaną kroki zmierzające do importu tych towarów z innych obszarów gospodarczych. Nie wydaje się, by po stworzeniu unii celnej wzajemne powiązania krajów uległy znacznym zmianom. Właściwa dystrybucja wymienionych towarów podstawowych jest kontrolowana obecnie przez odpowiednie międzynarodowe agencje (Organizację Europejskiej Współpracy Gospodarczej, Europejską Komisję Gospodarczą) i regulują ją umowy handlowe tak o charakterze ogólnym jak i bilateralne. Prawdą jest, że ciągle wiele można by zrobić, by w tym względzie usprawnić istniejące mechanizmy gospodarcze szczególnie, gdy chodzi o system cenowy, w którym znaleźć można niejedne przejawy dyskryminacji. Wydaje się jednak, że znaczne usprawnienia jedynie poprzez zniesienie ograniczeń w handlu wewnątrz-europejskim i w przepływie opłat są mało prawdopodobne, jeśli w tym samym czasie utrzymana zostanie obecna organizacja produkcji i handlu w skali krajowej. W wielu przypadkach obecny system można rozpatrywać jako swego rodzaju ulepszoną wersję przedwojennego międzynarodowego systemu kartelowego (rozdzielenie kontroli produkcji i dystrybucji od interesów prywatnych i przeniesienie jej na organy publiczne, co było niewątpliwym postępem). Liczne propozycje, aby poszerzone „Międzynarodowe Władze Zagłębia Ruhry” odgrywały znaczącą rolę w „zintegrowanej” gospodarce Europy Zachodniej dowodzą, że jak pozytywnym przyjęciem spotyka się obecny system jako wzorzec na przyszłość. By jednak nazwać rzeczy po imieniu, system ten można określić jedynie jako gospodarkę planową na skalę międzynarodową, a nie jako część lub rezultat gospodarki opartej o wolny handel.

(12) Pod względem produkcji większości towarów o charakterze podstawowym, bez względu na to, czy są to artykuły inwestycyjne czy konsumpcyjne, gospodarki krajów zachodnioeuropejskich są raczej konkurencyjne. Dlatego też korzyści płynące ze zjednoczenia gospodarczego powinny być oceniane w świetle rozważań wymienionych w punkcie 9b, o czym będzie mowa w jednym z następnych punktów.

(13) Istotnie, gospodarki Europy Zachodniej są komplementarne, jeśli chodzi o produkcję niektórych luksusowych artykułów konsumpcyjnych. Francja jest niepowtarzalna w swojej „haute couture” tak jak Anglia w krawiectwie. Szampan francuski czy perfumy mogłyby być

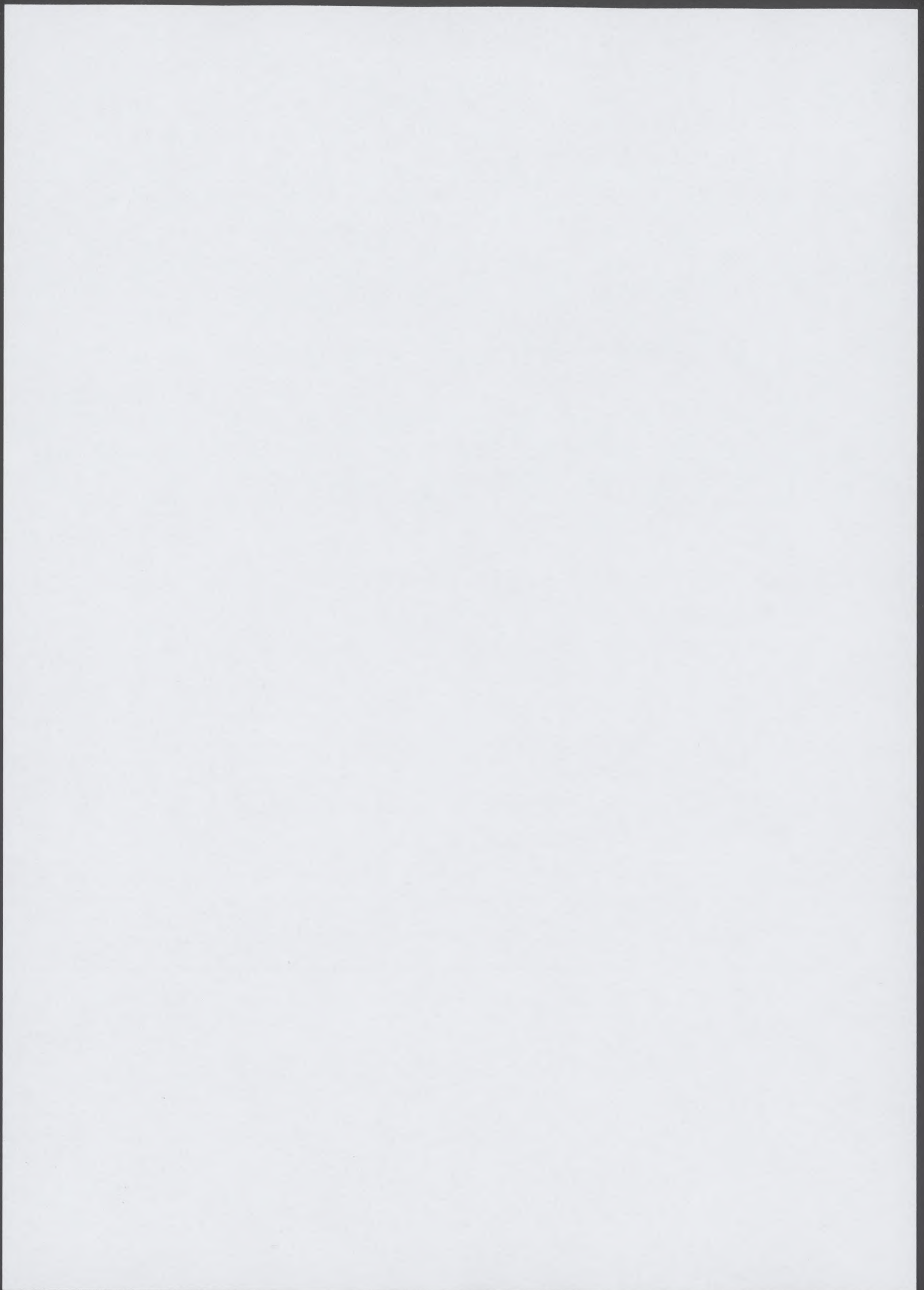
sprzedawane w Anglii po niższych cenach, gdyby znieść ograniczenia w handlu i opłatach między tymi krajami. Z tego też powodu niektóre argumenty przedstawione w punkcie 9a odnoszą się również i do tego szczególnego przypadku. Gdyby jednak poszerzono możliwości rynkowe dla takich towarów luksusowych, to wewnątrz-europejski eksport mógłby ulec wzrostowi kosztem eksportu do strefy dolarowej. W ten sposób zagrożone zostałyby osiągnięcie zasadniczego celu integracji, którym jest, jak się uważa, zniwelowanie „deficytu dolarowego”.

Należy jednak pamiętać, że udział luksusowych artykułów konsumpcyjnych w całkowitej wielkości produkcji i handlu w Europie, w sposób naturalny spada. W wyniku dwóch wojen i wywołanych przez nie zmian w strukturach i wzorcach społecznych, liczba potencjalnych nabywców artykułów luksusowych ogromnie zmalała, a handel tymi towarami nie może już być postrzegany jako reprezentatywny dla obrotu towarami w prosperującej gospodarce europejskiej.

(14) Rozważania przedstawione w punktach powyżej należy uzupełnić stwierdzeniem, że istnieje jeszcze jedna ważna grupa towarów w handlu wewnątrz-europejskim. Są to mianowicie artykuły pochodzące z imperiów czy też posiadłości kolonialnych krajów zachodnioeuropejskich, znajdujące swój rynek w tych krajach. Zjawisko to rodzi następujący ważny problem: jak dalece mianowicie zachodnioeuropejska unia gospodarcza powinna pozostawać w zależności od tego faktu oraz czy przez unię rozumie się unię imperiów czy unię regionalną w sensie geograficznym? Problem ten nigdy nie został jasno przedstawiony, przynajmniej na forum publicznym. Tymczasem wynikają z niego liczne implikacje. Jeśli z udziałem Wielkiej Brytanii, to czy zachodnioeuropejska unia gospodarcza powinna być zbudowana jako poszerzona strefa szterlingowa? A jeśli bez Wielkiej Brytanii, to czy unia złożona z pozostałych krajów zachodnioeuropejskich powinna być zbudowana według takiego samego wzorca i być po prostu inną wersją strefy szterlingowej? Pierwszy wariant zawiera problemy z natury swojej raczej polityczne. Drugi wariant natomiast, obok problemów politycznych, ma również pewne wady natury technicznej – rozwiązaniu takiemu brakowałoby mianowicie naturalnego centrum finansowego, jakim dla strefy szterlingowej jest Londyn.

(15) Podsumowując powyższe rozważania, możemy wyciągnąć wnioski, że w rezultacie zachodnioeuropejskiej unii gospodarczej zbudowanej na wolnym handlu:

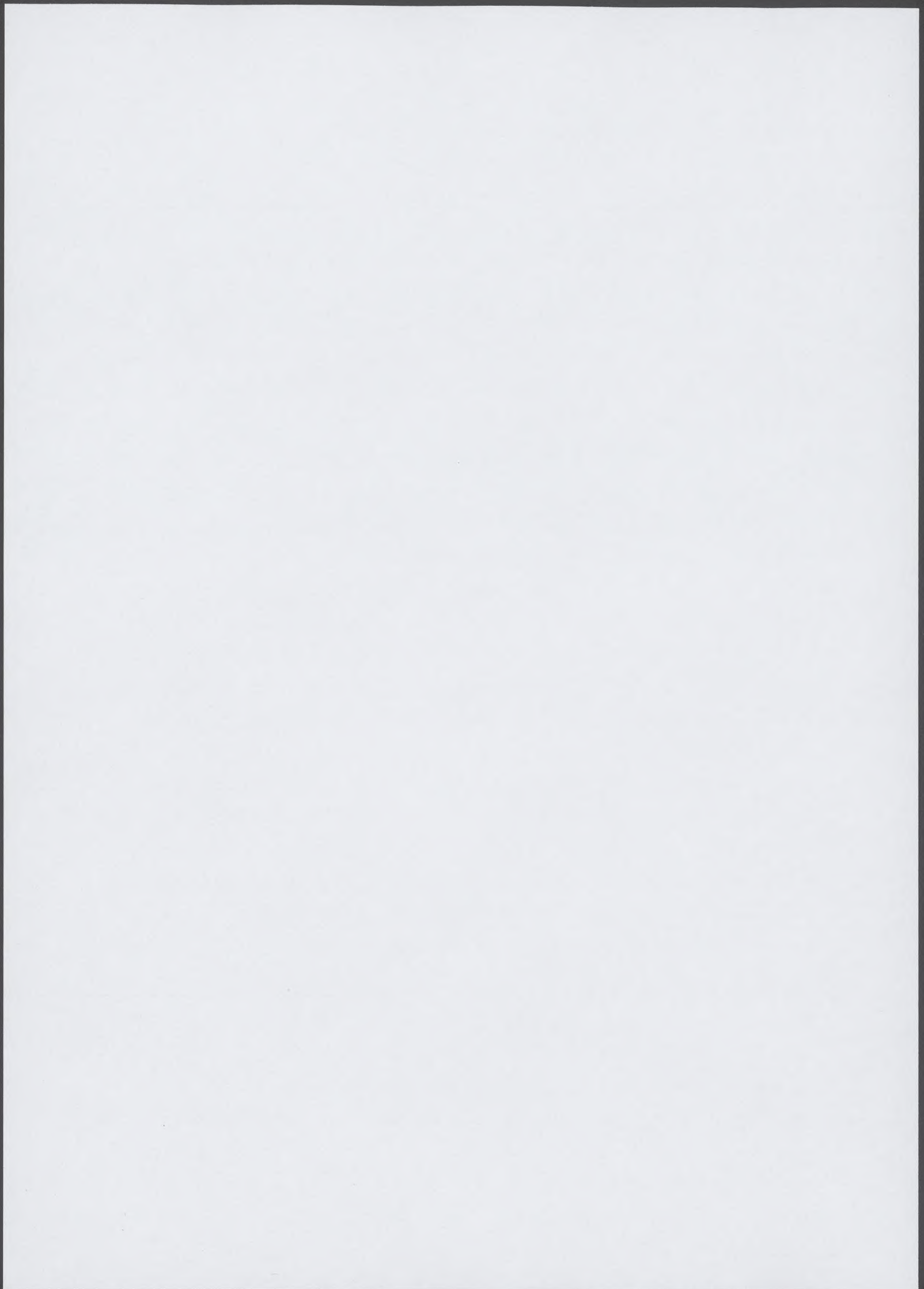
a) nie będą miały miejsca żadne natychmiastowe zmiany w strukturze handlu wewnątrz-europejskiego w skali podstawowej,

- b) usprawnienia w mechanizmach handlu wewnątrz-europejskiego, szczególnie w systemie cenowym, staną się możliwe raczej poprzez udzielenie obecnym lub przyszłym wewnątrz-europejskim agencjom gospodarczym odpowiednich uprawnień niż poprzez zniesienie barier w handlu,
- c) nie należy się łudzić, że kraje mające niedobory w zasobach artykułów podstawowych zamienią import tych artykułów ze strefy dolarowej na import z krajów obszaru Europy Zachodniej,
- d) nie można wykluczyć, że znaczny wzrost w eksporcie artykułów luksusowych na obszarze Europy Zachodniej, jeśli w ogóle będzie miał miejsce, może niekorzystnie wpłynąć na eksport tych artykułów do USA i innych krajów strefy dolarowej. [*nieczytelna notatka odręczna na marginesie*].

(16) W nawiązaniu do punktu 9b należy powiedzieć, że nie do podważenia jest fakt, jak ogromne znaczenie dla produkowanych i przetwarzanych towarów ma duży, jednolity rynek w stosunku do kosztów produkcji. Użycie linii produkcyjnych pozwalające na niezwykle wprost oszczędności w kosztach produkcji, jest ekonomiczne tylko wtedy, gdy wyprodukowana ma być odpowiednio duża ilość artykułów tego samego rodzaju. Dlatego też stworzenie dla danego artykułu dużego, wolnego rynku z ogromną liczbą potencjalnych nabywców jest warunkiem koniecznym, by zastosować w produkcji linie produkcyjne oraz uruchomić stosowne środki transportu, magazynowania i dystrybucji. Należy tu jednak poczynić natychmiast dwa zastrzeżenia. Po pierwsze, zniesienie barier w handlu i opłatach nie jest równoznaczne ze stworzeniem dużego rynku obejmującego zjednoczone kraje. Po drugie, gospodarki oparte o techniki produkcji masowej powstaną tylko wówczas, gdy techniki te zostaną faktycznie wprowadzone wraz z odpowiednimi modyfikacjami tak urządzeń produkcyjnych jak i organizacji produkcji. Sam jednak fakt, że będą one w użyciu w nowych uwarunkowaniach ekonomicznych o solidnych podstawach gwarantujących zyski, jeszcze nie stanowi rozwiązania tego problemu.

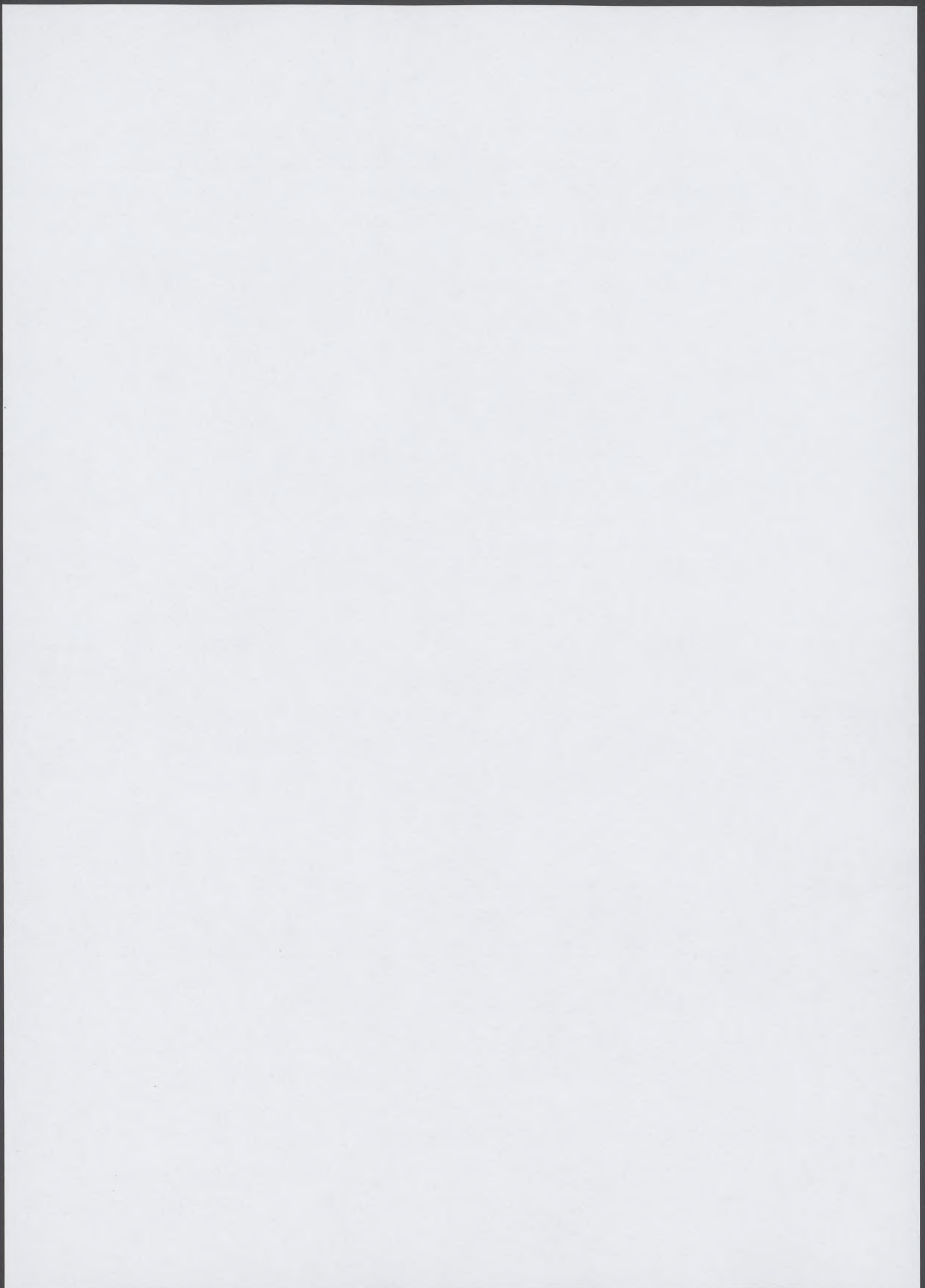
(17) Podstawową cechą rynku amerykańskiego jako całości i podstawową jego zaletą w odniesieniu do producentów jest nie tylko jego wielkość, lecz również jednolitość. Potrzeby, gusty i preferencje konsumentów amerykańskich rozwijały się jednolicie, po pierwsze ze względu na fakt, że osadnicy po przybyciu do Ameryki zasiedlając nowe obszary nie zmieniali swoich upodobań, a po drugie, ponieważ przemysł, dopiero co założony w Ameryce, rozwijał się w warunkach jednolitego systemu gospodarczego. To samo można powiedzieć o ZSRR, gdzie potrzeby i preferencje dzisiejszych konsumentów, z których

większość nigdy nie zetknęła się z artykułami wyprodukowanymi przed rosyjską „rewolucją przemysłową”, ukształtowane zostały przez obecnie dostępne towary. Ale w Europie Zachodniej styl życia i konsumpcji jest wynikiem długiej ewolucji, zazwyczaj ograniczonej do obszaru danego kraju, niekiedy o zróżnicowaniu regionalnym. Nawet dla takich towarów jak samochody, przeszkody rynkowe w sprzedaży pojazdów o jednolitych standardach mogą okazać się trudne do pokonania zwłaszcza, jeśli uwzględni się, że w różnych krajach stosuje się różne normy i technologie budowy dróg, że ruch drogowy może być prawo- lub lewostronny, nie wspominając o problemach, jakie wynikają z użycia różnych systemów norm i układów jednostek w urządzeniach produkcyjnych w różnych krajach.

(18) Stworzenie jednego „rynku europejskiego” wymaga znacznie więcej działań niż tylko zniesienie „barier w handlu zagranicznym”. Nawet po wprowadzeniu zasady „wolnego” handlu, odnoszącej się tak do handlu wewnątrz-europejskiego, jak i do produkcji i handlu w poszczególnych krajach (bez których wewnątrz-europejska „wolność” handlu traci sens), droga do utworzenia jednego dużego rynku, który byłby odpowiednikiem rynku wewnętrznego w USA, będzie długa, trudna i bolesna. W tym względzie rola centralnej administracji z jej agencjami i urzędami, w kompetencjach których będzie regulowanie kwestii technicznych i rynkowych (norm, przepisów sanitarnych itp.), będzie ważniejsza i skuteczniejsza niż samo automatyczne funkcjonowanie unii celno-walutowej. [*notatka odrębna na marginesie*: redystrybucja dochodu będzie prawdopodobnie pomocna w tym względzie].

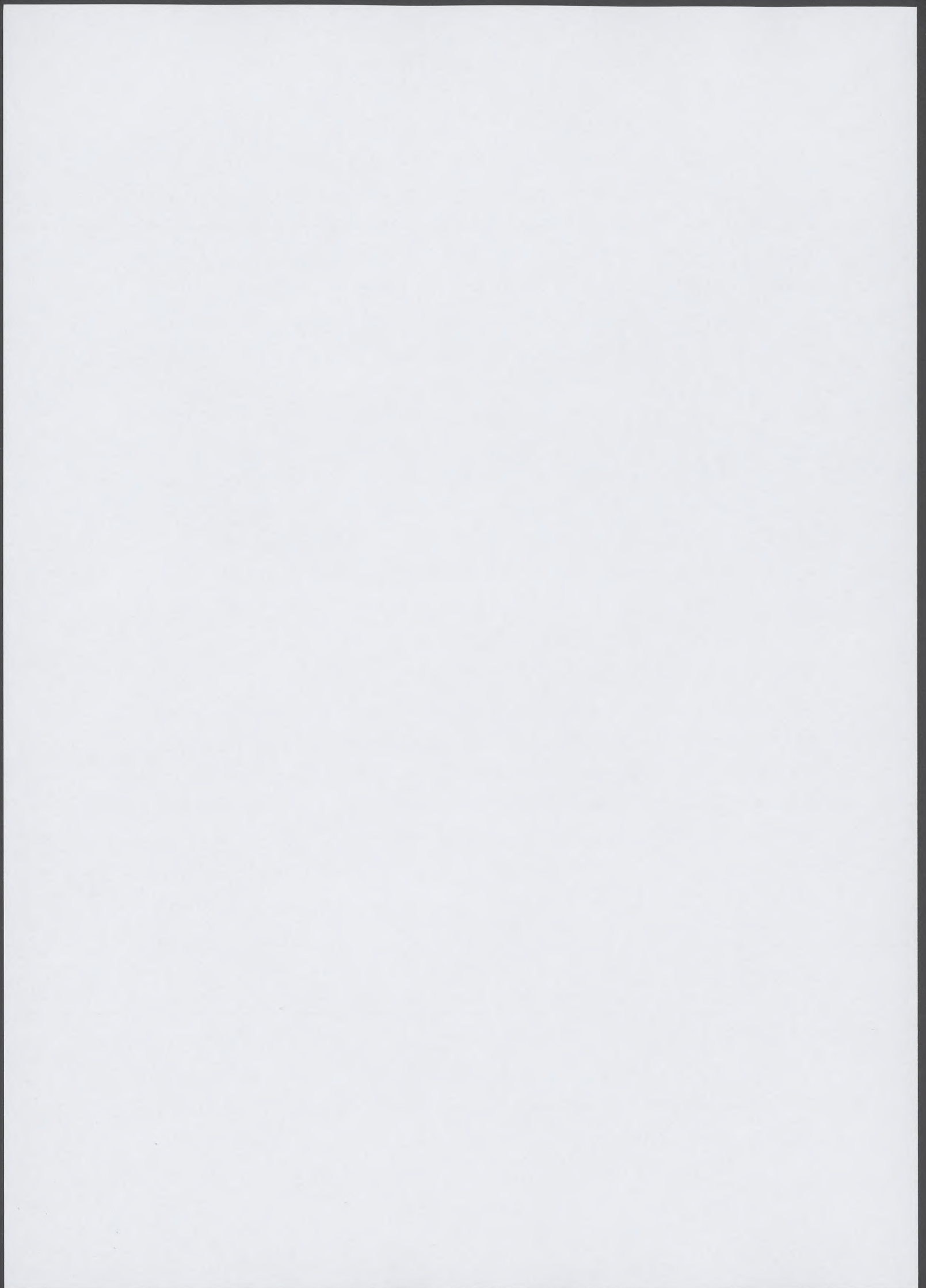
(19) Jeśli przyjmiemy, że w Europie Zachodniej powstanie jeden wielki quasi-wewnętrzny rynek, to możemy również spodziewać się, że fakt ten stanowić będzie punkt wyjściowy do wprowadzenia fundamentalnych zmian w metodach produkcji przemysłowej w Europie oraz że spowoduje on istotne zmiany w lokalizacji różnych gałęzi przemysłu. Jednakże do realizacji takich planów potrzebne będą ogromne nakłady kapitałowe. [*notatka odrębna na marginesie*: i trzeba będzie wytrzymać ogromne straty kapitału]. Zmiany w metodach produkcji i w strategiach rynkowych, konieczne do zmniejszenia kosztów produkcji i poprawienia rentowności, co ma być konsekwencją stworzenia zintegrowanego rynku europejskiego, nie mogą ograniczyć się jedynie do lepszego wykorzystania wykwalifikowanej siły roboczej (przy zachowaniu obecnego sprzętu produkcyjnego) i usprawnienia zarządzania. Wydajność produkcyjna na pojedynczego pracownika, niższa w Europie Zachodniej niż w USA, nie wynika z faktu, że robotnik europejski jest gorzej wykwalifikowany, leniwy czy też celowo opieszale pracuje. Zasadniczym źródłem niższej wydajności jest mianowicie

bezdyskusyjny fakt, że przemysł europejski jest w większości mniej nowoczesny, mniej zautomatyzowany i mniej wydajny niż amerykański, a ponadto niedostosowany do produkcji masowej i do użycia urządzeń zmniejszających zużycie siły roboczej. Dlatego w celu pełnego wykorzystania możliwości, jakie stworzy rozszerzenie rynków, przestarzały, nieodpowiedni sprzęt produkcyjny musi zostać zastąpiony nowym sprzętem, co w połączeniu z wydajniejszą pracą da w efekcie koszty produkcji przemysłowej w Europie na poziomie konkurencyjnym z przemysłem amerykańskim. Wymagać to będzie potężnych inwestycji kapitałowych, a proces wymiany starego sprzętu produkcyjnego będzie oznaczał likwidację całych fabryk i zakładów przemysłowych, po pierwsze z powodu, że ich modernizacja może być nieopłacalna, a po drugie z powodu konieczności ich grupowania. Proces inwestowania nowego kapitału w modernizację przemysłu będzie niewątpliwie długotrwały, a to z powodu ogromu zaległości zwłaszcza w tych gałęziach przemysłu, które powstały w Europie w początkowym okresie uprzemysłowienia. Działania w tym kierunku w Europie już rozpoczęto. Na przykład obecny państwowy przemysł węglowy w Wielkiej Brytanii rozpoczął wymianę sprzętu, czego nie mogli zapewnić poprzedni właściciele. Celem tzw. planu Monneta we Francji natomiast jest zbudowanie podstaw nowoczesnego przemysłu, który nie tylko zastąpiłby przestarzały przemysł, ale również wytyczył nowe, bardziej opłacalne kierunki produkcji. *[nieczytelna notatka odręczna na marginesie]*.

(20) Załóżmy, że ów wielki, jednolity i nieograniczony rynek europejski został stworzony oraz że istnienie tego rynku z właściwymi sobie atutami zapewnia odpowiednie motywacje do inwestowania nowego kapitału w modernizację i reformowanie przemysłu europejskiego, motywacje, dla których źródłem są spodziewane zyski wynikające z obniżenia kosztów produkcji. Jednak sama nadzieja na zyski nie zapewnia środków na inwestycje. Nowy kapitał może być stworzony z faktycznych zysków, a nie z oczekiwań. Tymczasowym środkiem zastępczym może być kredyt wewnętrzny, o ile ma rzeczywiste pokrycie w oszczędnościach obywateli. Podstawowym źródłem kapitału jednak powinny być pożyczki zagraniczne i dotacje, o ile nowe inwestycje nie muszą mieć pokrycia w oszczędnościach wewnętrznych, a inflacji należy unikać. Nie ma takiej magicznej siły, pod działaniem której m o t y w zysków gospodarczych mógłby wyczarować środki finansowe, których tymczasem brak.

(21) Powstaje zatem następujące zasadnicze pytanie: jak „sfinansować integrację”. Musimy sobie bowiem uświadomić, że integracja nie zastąpi programu inwestycji kapitałowych – jest to program, który sam w sobie wymaga ogromnych dodatkowych inwestycji kapitałowych. Oczywiście, można racjonalnie zakładać, że zyski w przyszłości będą proporcjonalne do

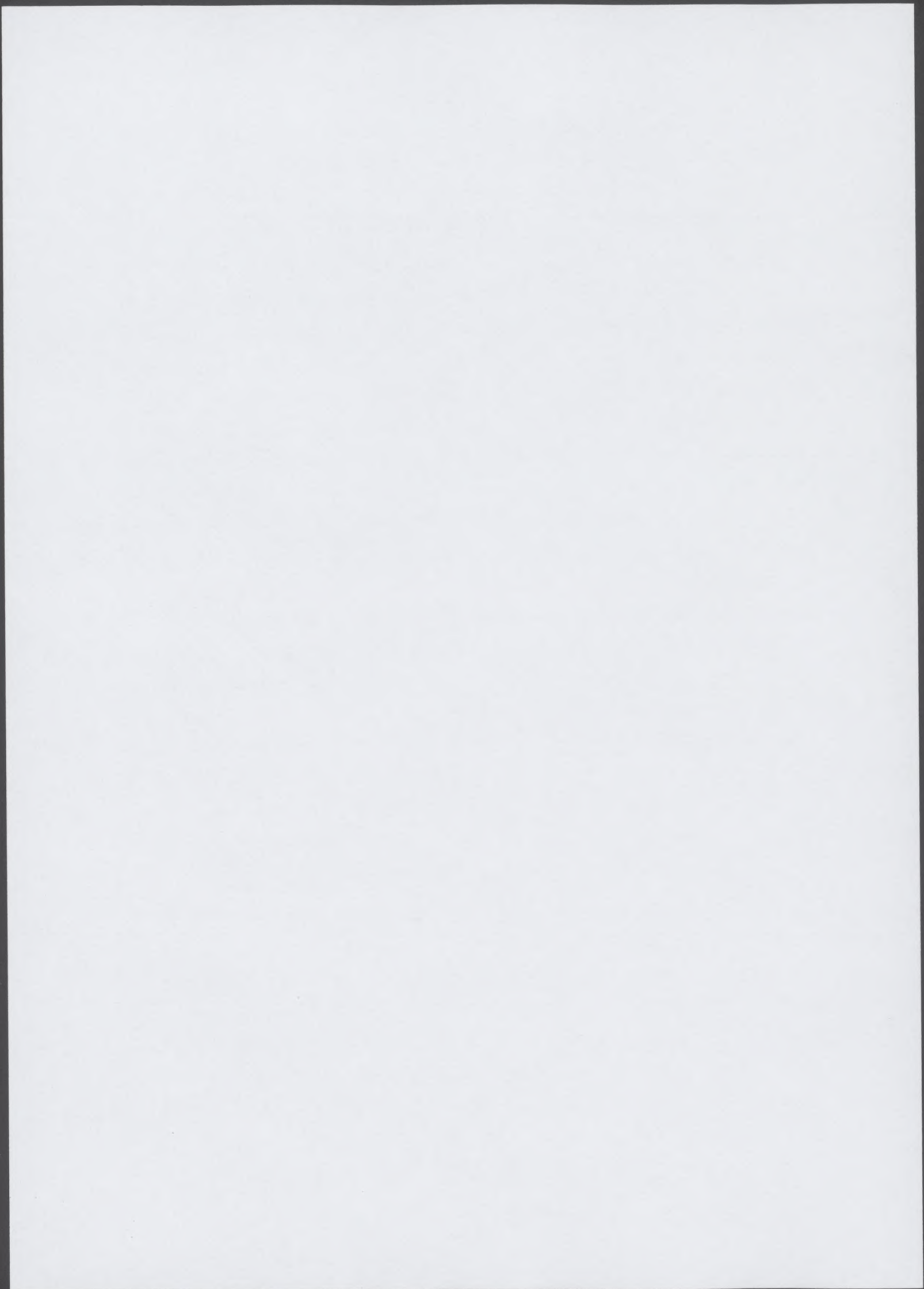

nakładów, jakie są obecnie potrzebne. Zyski te staną się jednak możliwe tylko wtedy, gdy cały proces integracji rynków jak również modernizacji i reorganizacji przemysłu w Europie uda się przeprowadzić do końca. Jak przedstawiono we wcześniejszych rozważaniach niniejszego opracowania, proces ten musi być procesem długotrwałym i kosztownym.

(22) Należy pamiętać, że inwestycje kapitałowe w stosunku do dochodu narodowego w większości krajów zachodnioeuropejskich przekroczyły już znacznie poziom sprzed wojny [notatka odrębna na marginesie: i są inaczej dystrybuowane]. Na przykład we Francji,* w 1948 r. tworzenie kapitału krajowego netto stanowiło 14 % dochodu narodowego, z których 8 % znajdowało pokrycie w oszczędnościach wewnętrznych (krajowych), a pozostałe 6 % w środkach zewnętrznych, pochodzących m.in. z planu Marshalla. (W 1938 r. oszczędności wewnętrzne osiągnęły poziom 9 % dochodu narodowego, z czego 6 % zostało zużytych na pokrycie aktualnego deficytu budżetowego, tak że dla tworzenia kapitału pozostało jedynie 3 %). Tak więc ujemne saldo bilansu handlowego we Francji i „deficyt dolarowy” są ściśle powiązane z jeszcze innym „deficytem”, mianowicie „deficytem” pomiędzy poziomem inwestycji kapitałowych a oszczędnościami wewnętrznymi. Obydwa powyższe zjawiska stanowią faktycznie dwie strony tego samego [notatka odrębna na marginesie: prawie] zjawiska. Fakt, że w ramach planu Marshalla [notatka odrębna na marginesie: tak długo, jak trwa plan Marshalla] importuje się także artykuły nietrwałe, takie jak żywność lub paliwo, nie zmienia powyższej sytuacji. Import w formie dotacji amerykańskich umożliwi przemysłowi krajowemu dostarczanie towarów inwestycyjnych dla potrzeb wewnętrznych w nadmiarze w stosunku do finansowania otrzymanego w kraju. W przeciwnym razie produkcję tę należałoby zużyć na eksport, dostarczając w ten sposób środków zapłaty za powyższy import. Lub kapitał i pracę powinno się skierować do produkcji towarów nadających się na eksport lub do zastąpienia obecnego niepotrzebnego importu produkcją krajową.

(23) Z powyższych rozważań wyciągnąć można następujące wnioski, związane z treścią punktów 10-15, a dotyczące kwestii, czy import w ramach handlu wewnątrz-europejskiego nie mógłby być zastąpiony przez import ze strefy dolarowej. Odpowiedzią na to pytanie jest, że import, który jest albo niepotrzebny albo kredytowany, nie da się zastąpić importem, za który trzeba płacić. Tymczasem za import wewnątrz-europejski, nawet jeśli jest importem towarów identycznych z towarami importowanymi z Ameryki, trzeba w całości płacić; w przeciwnym razie istnienie deficytu (lub deficytów), o których mowa była w poprzednim

* Źródło: Przegląd Gospodarczy Europy ONZ w 1948 r., Genewa, 1949, Tabela 32, str. 45. „Tworzenie kapitału” uwzględnia również wzrost zapasów towarów; odpowiednie dane tylko dla majątku trwałego są następujące: 7 % dochodu narodowego w 1948 r. w porównaniu z 2 % w 1938 r. (Tabela 34, str. 47).

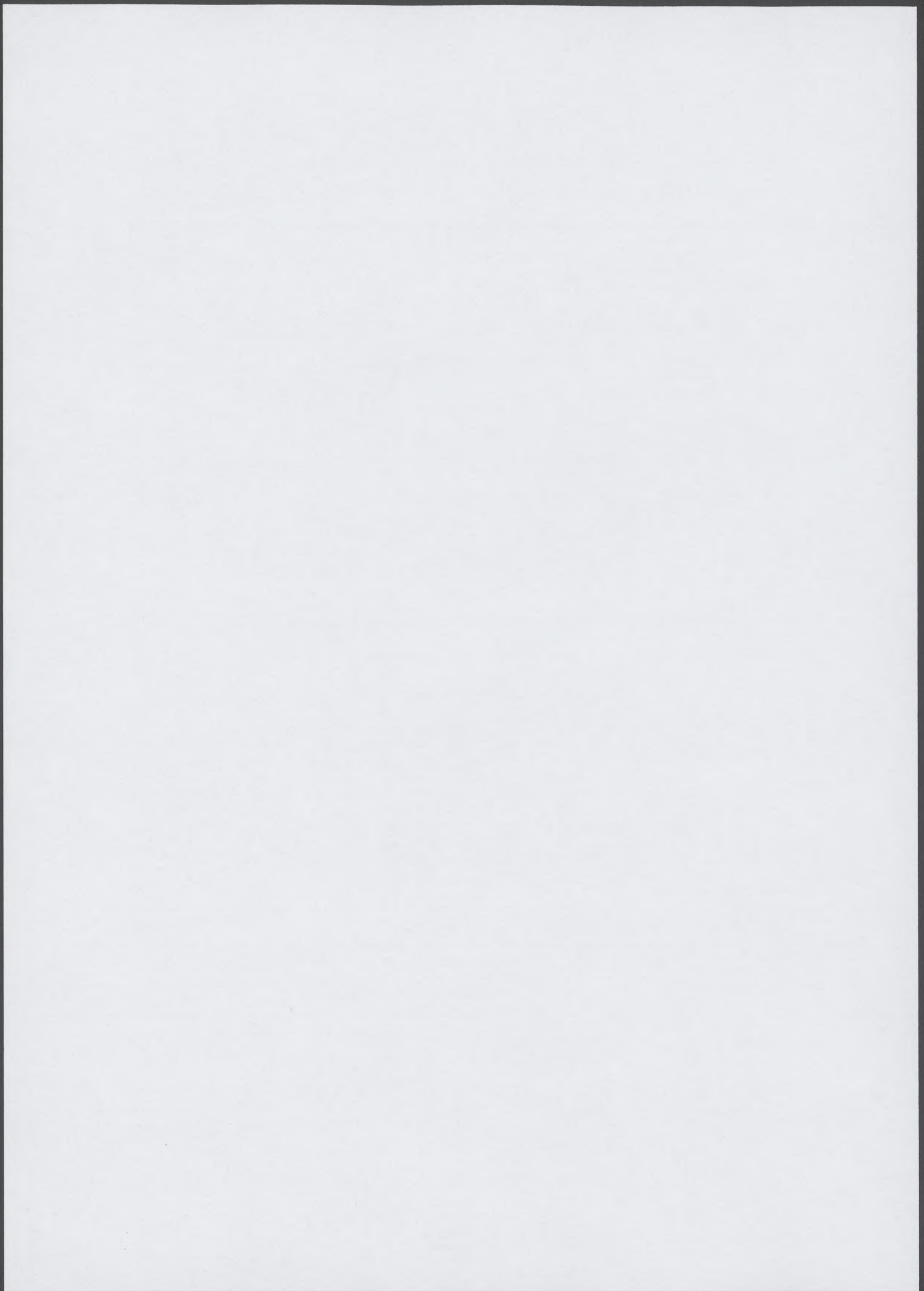
punkcie, wywołałoby inflację na skalę europejską, która to inflacja bez pomocy zewnętrznej byłaby jedynym sposobem na zniwelowanie różnicy pomiędzy środkami realnie zainwestowanymi i środkami faktycznie zaoszczędzonymi. Skutkiem tego byłoby wymuszone oszczędzanie lub quasi-opodatkowanie wywołane przez stale rosnące ceny. [notatka odrębna na marginesie: w skrócie: zwiększenie kapitału po planie Marshalla będzie niemożliwe; nawet jego utrzymanie może być trudne].

(24) Z powyższego wynika, że jeśli chodzi o względną wielkość środków obecnie zainwestowanych w Europie Zachodniej (jak pokazano na stosunkowo dobrze reprezentatywnym przykładzie Francji), sytuacja wydaje się być coraz bardziej napięta. Jednym z powodów tego napięcia jest rozpoczęty już proces modernizacji przemysłu. Integracja gospodarcza Europy jako źródło bodźców do takiej modernizacji, jest wobec tego skazana na powiększenie tego napięcia; w przeciwnym razie główny cel integracji nie zostanie osiągnięty. [notatka odrębna na marginesie: tak, ale redystrybucja inwestycji w pewnym stopniu zmniejsza to napięcie].

Zatem znalezienie odpowiedzi na pytanie, skąd mają pochodzić środki, na sfinansowanie wszystkich zmian, których przeprowadzenie narzuca stworzenie unii gospodarczej Europy, jest kwestią o nadrzędnym znaczeniu.

(25) Dla osiągnięcia tego celu można opracowywać i zalecać różnorakie sposoby zdobywania środków z dostępnych źródeł finansowych. Oczywiście mogą one być zastosowane łącznie – niektóre z nich już nawet zaproponowano nawet bez odniesienia do programu integracyjnego. Poniżej przedstawiono krótki ich przegląd:

- a) Zaleca się zwiększenie efektywności produkcyjnej i wydajności pracy;
- b) Wyrzeczenia dotyczące standardu życia w Europie Zachodniej, będą konieczne, szczególnie w sferze usług publicznych i socjalnych;
- c) Wysokość oszczędności wewnętrznych musi się zwiększyć;
- d) Zależnie od uwarunkowań, zaleca się albo zastosowanie skutecznego systemu opodatkowania w celu podniesienia dochodu krajowego, który mógłby mieć następnie większy udział w programie inwestycyjnym, albo obniżenie wysokich stóp opodatkowania w celu uwolnienia prywatnych funduszy do oszczędzania;
- e) Przewiduje się, że przedsiębiorstwa przemysłowe będą na większą skalę samodzielnie finansować swoją działalność przy pomocy zysków niepodzielonych, uzyskanych w wyniku modernizacji;

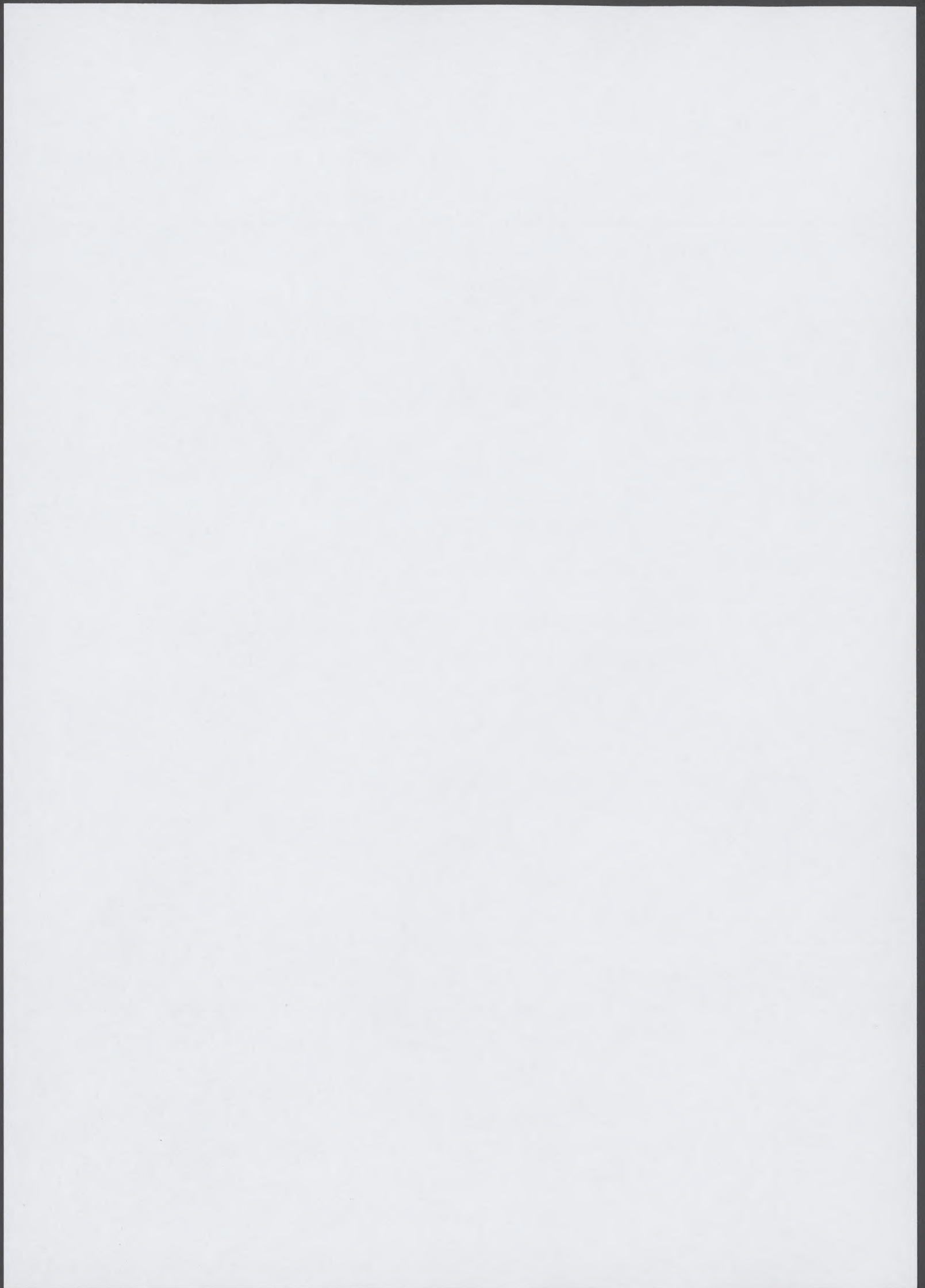
f) Istnieje pogląd, że perspektywy dużych zysków mających swoje źródło w integracji rynków i modernizacji przemysłu, przyciągną znaczny kapitał zagraniczny (dolarowy). Przyptyw tego kapitału może przybrać formę prywatnych pożyczek zagranicznych, szczególnie inwestycji w akcje zwykłe, lub może być repatriacją prywatnych zasobów dolarowych należących do mieszkańców krajów Europy Zachodniej.

W następnych punktach przedstawiona zostanie analiza proponowanych sposobów uzyskiwania środków finansowych, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości ich zastosowania i skuteczności.

(26) Wydajność produkcyjna na głowę pracownika zależy w wielu przypadkach, szczególnie w Europie Zachodniej, nie od ilości pracy fizycznej czy intelektualnej wykonanej przez pracownika, lecz od stopnia automatyzacji i wydajności używanych urządzeń produkcyjnych. Problem ten można zdefiniować używając równoważnego stwierdzenia, że nowocześniejsze i bardziej zautomatyzowane urządzenia wymagają mniej pracy na jednostkę produkcji. Zatem większą „wydajność pracy” można uzyskać jedynie w wyniku modernizacji przemysłu i nie należy sądzić, że jest ona odpowiednim sposobem uzyskiwania środków na modernizację. Niewątpliwie wydajność pracy można również zwiększyć usprawniając organizację pracy, lecz metody usprawniania organizacji pracy i zarządzania stają się skuteczne tylko wtedy, gdy równocześnie usprawnia się urządzenia techniczne, przy czym obydwie procesy usprawniania winny być dobrze skoordynowane.

Powyższe stwierdzenia nie oznaczają, że pominąć można problem podnoszenia wydajności pracy każdego indywidualnego pracownika, poprzez rugowanie takich zjawisk jak na przykład absencje w pracy. Przeciwnie, problem ten jest bardzo ważny, ponieważ to, co obserwuje się po wojnie w wielu krajach w tym względzie nie napawa optymizmem. Być może rozwiązaniem tego problemu jest zaoferowanie pracownikowi za jego wysiłek, wydajność i osiągnięcia, równorzędnego wynagrodzenia, jakie należy się indywidualnemu przedsiębiorcy za jego umiejętności, pomysłowość i pracę, włożone w założenie i zarządzanie przedsiębiorstwem. Obecnie bowiem sukces przedsiębiorstwa zależy w takim samym stopniu od jakości pracy wykwalifikowanego pracownika, jak w dawnych czasach od jakości pracy właściciela i dyrektora. Niniejsze opracowanie nie jest jednak na ten temat i problem ten nie będzie szerzej omawiany.

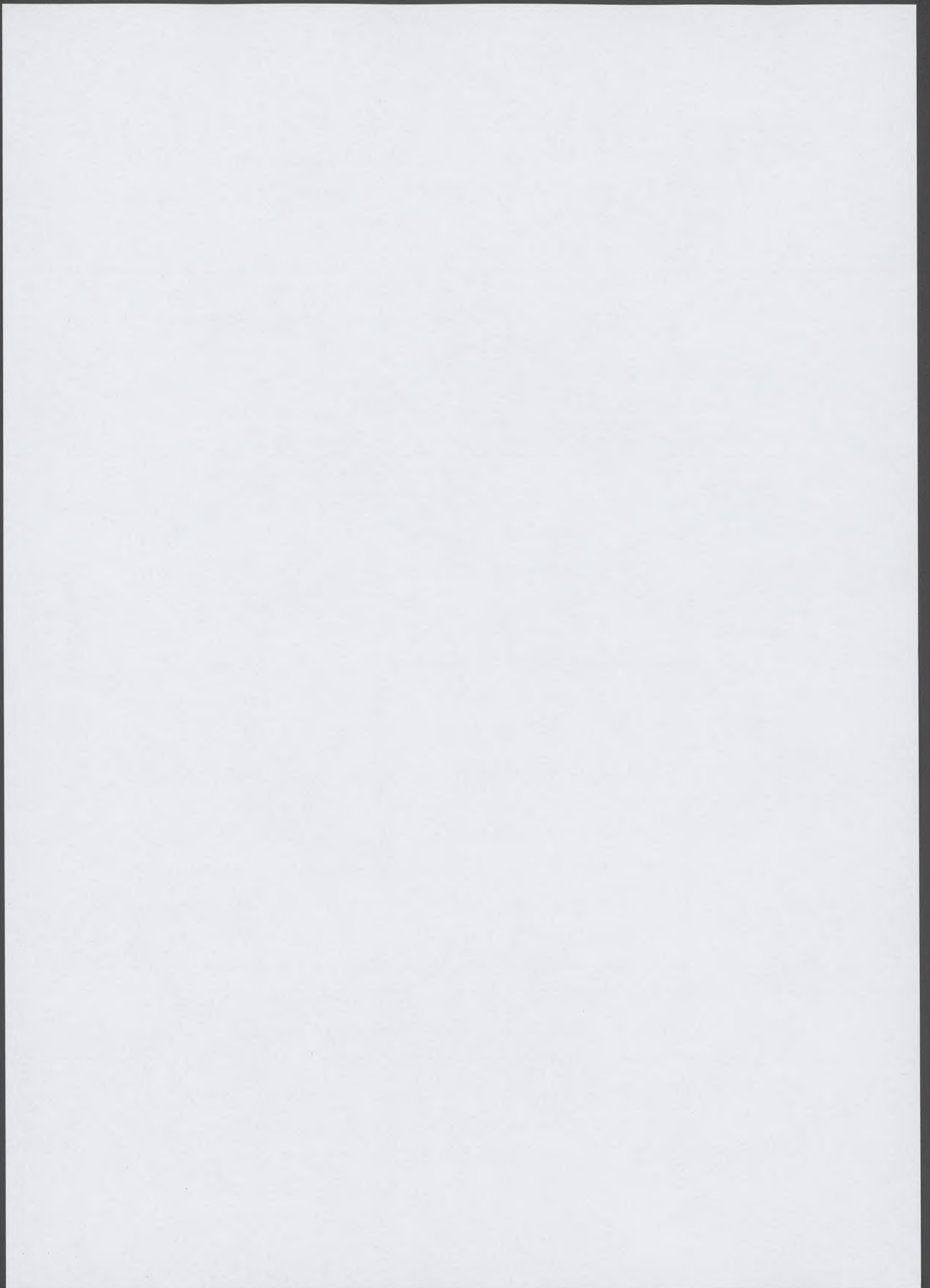
(27) Wyrzeczenia dotyczące standardu życia nie oznaczają oczywiście, że obniżenie tego standardu przełoży się bezpośrednio na jakąś korzyść natury gospodarczej. Jeśli standard życia obniża się jako skutek depresji gospodarczej, bezrobocia lub niewystarczającej liczby

miejsc pracy, może to przynosić szkodę jedynie równowadze gospodarki krajowej. Stwierdzenie to, jeśli właściwie zinterpretowane, mówi, że należy zmniejszyć dochód zużywany, przy niezmiennym lub nawet zwiększonym całkowitym dochodzie realnym (odpowiadającym wydajności produkcyjnej), co pozostawi większą jego część dla oszczędności. Propozycja ta jest pod względem ekonomicznym w pełni uzasadniona oraz realizowalna – była z powodzeniem stosowana w wielu krajach w czasie wojny. W jakim stopniu można zastosować ją w czasach pokoju zależy od wielu czynników psychologicznych i politycznych. Należy sobie bowiem zdać sprawę, że konsumpcji nie da się obniżyć bez kategorycznej regulacji narzuconej przez państwo lub bez wysokiego opodatkowania artykułów konsumpcyjnych. Ponadto, w Europie Zachodniej działanie takie byłoby sprzeczne z programem politycznym zapewniającym utrzymywanie lub podnoszenie standardu życia obywateli „demokracji zachodnich”. Jeśli chodzi o obniżenie standardu życia poprzez zniesienie lub ograniczenie usług socjalnych, to jest ono niewątpliwie znacznie prostsze z technicznego punktu widzenia niż ograniczenie konsumpcji w zakresie żywności czy odzieży. Z politycznego i społecznego punktu widzenia jednak, możliwość jego przeprowadzenia zależy od tego, czy ludzie uznałyby te usługi za niezbędne.

Zniesienie nieodpłatnego szkolnictwa podstawowego jest w obecnych czasach niemożliwe. Czy zniesienie bezpłatnej opieki zdrowotnej jest możliwe, zależy od tego, czy jej funkcjonowanie w danym kraju jest uważane za oczywiste tak jak na przykład bezpłatna woda pitna, lub od tego, czy jej znaczenie nie zakorzeniło się jeszcze w mentalności.

(28) Zwiększanie domowych oszczędności jest problemem podobnym do problemu omówionego w poprzednim punkcie. Problem ten będzie tu omówiony jednak pod innym kątem. Zamiast wyrównywania w dół konsumowanej części dochodu (przy stałym dochodzie całkowitym) i dodawania różnicy do zaoszczędzonej części dochodu, propozycja, o której tu mowa, polega na nakłanianiu ludzi do oszczędzania większej części ich dochodu całkowitego tak, że część dochodu pozostająca na konsumpcję będzie automatycznie mniejsza (przy tak samo jak poprzednio stałym dochodzie całkowitym). Pozostaje jednak otwarte pytanie, jak nakłonić ludzi do zwiększania oszczędności z dochodu. Obecnie większość oszczędności pochodzi od szerokich mas ludzi, których interesuje indywidualne oszczędzanie tylko w stopniu potrzebnym do zabezpieczenia sobie starości, lub do zebrania środków na wykształcenie dzieci, na zakup domu lub dla podobnych celów. Dlatego też wysokość oszczędności jest zdeterminowana (i ograniczona) przez czynniki związane z problemami życiowymi poszczególnych ludzi i ma, jak pokazują dane, charakter stabilny i stały. Ścisły

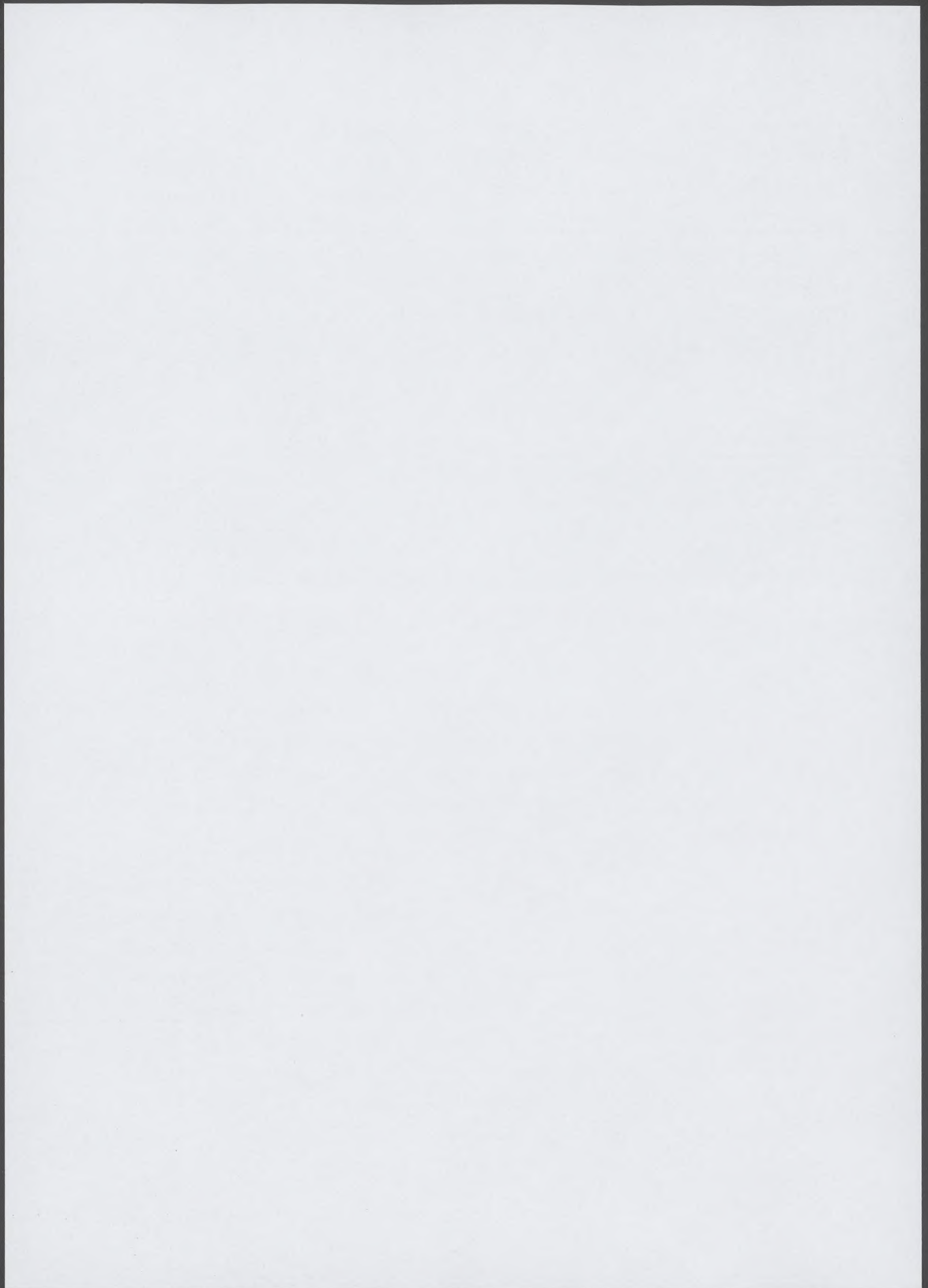

związek pomiędzy wysokością oszczędności osobistych a realnymi inwestycjami kapitałowymi, który istniał w czasach, gdy oszczędności pochodziły głównie od ludzi należących do klasy posiadającej lub przedsiębiorców, właściwie zanika. Typ człowieka, który robi znaczące oszczędności ze swoich dochodów po to, by inwestować, założyć i rozwijać wielkie przedsiębiorstwa, po to by „zbić fortunę”, stopniowo traci swoje znaczenie. „Drobne oszczędności” stopniowo zastępują oszczędności typu „kapitalistycznego” z XIX w. „Duże” oszczędności ograniczają się obecnie do tzw. „oszczędności korporacyjnych” [notatka odrębna na marginesie: + ubezpieczenia] i będzie o nich mowa w następnym punkcie tego memorandum.

Z tego, co powiedziano powyżej wynika, że w obecnych warunkach społecznych, gospodarczych i podatkowych panujących w Europie Zachodniej, przekonanie poszczególnych ludzi, by oszczędzali więcej a konsumowali mniej jest prawie niewykonalne, nawet jeśli miałoby to zapewnić stabilizację pieniądza, odpowiednie stopy procentowe lub wysokie zyski płynące z lukratywnych interesów.

(29) Być może więcej dałoby się zrobić poprzez zwiększenie samofinansowania inwestycji przez korporacje z ich własnych rezerw, powstałych ze zgromadzonych (niepodzielonych) zysków. Relatywne znaczenie takich „oszczędności korporacyjnych”, jak definiują je ekonomiści, z pewnością rośnie. Łatwiej jest je powiększać niż oszczędności indywidualne (prywatne) zwłaszcza, jeśli regulować je będą sprzyjające przepisy podatkowe, np. limity nałożone na dywidendy. Nie można jednak zapominać, że każde zwiększenie przywilejów czy promowanie tego rodzaju oszczędzania podlega w mniejszym lub większym stopniu kontroli państwa, w którego kompetencjach leży regulowanie gospodarki państwowej i kierowanie nią.

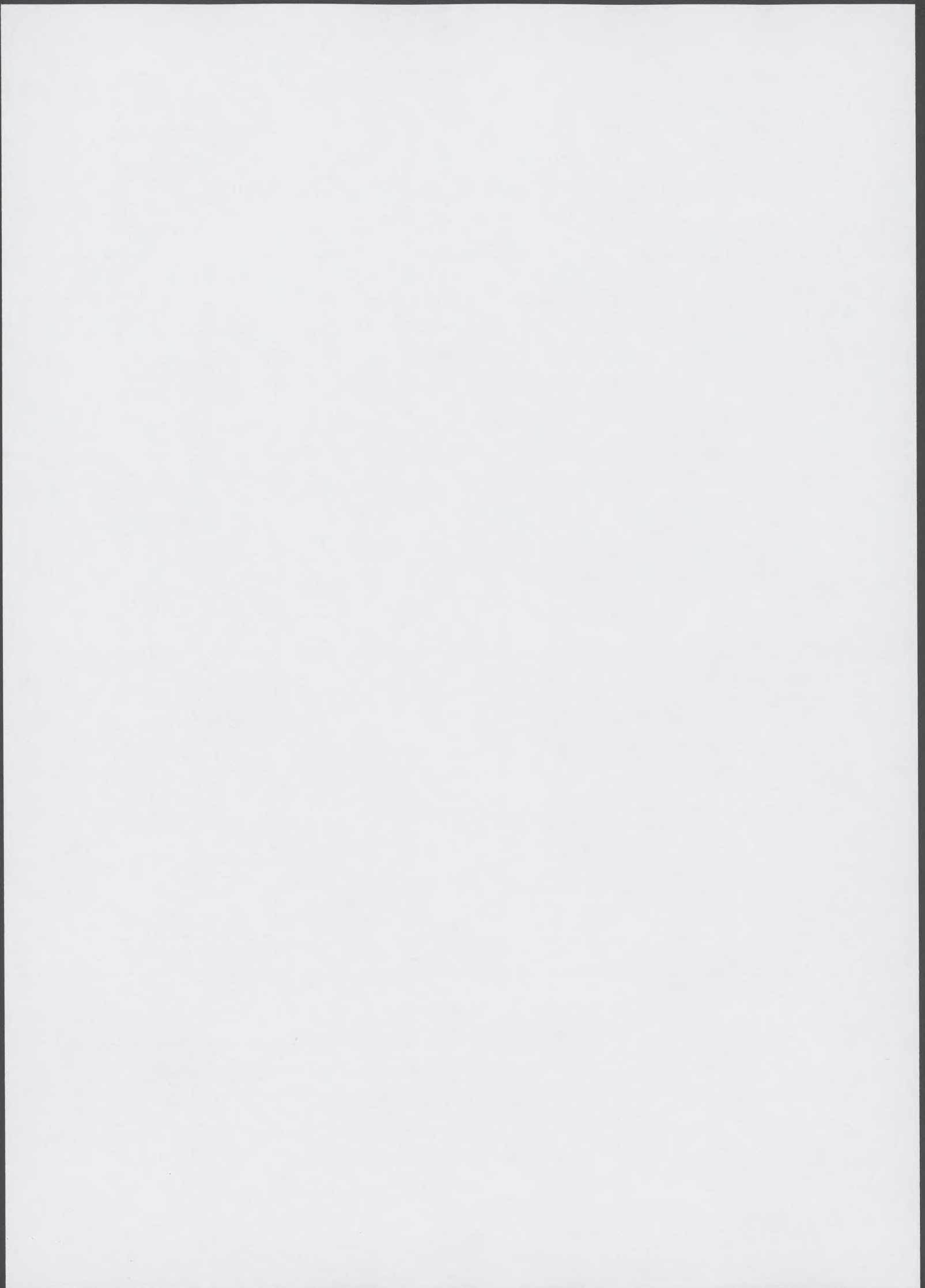
(30) Co się tyczy wpływu, jaki na wysokość oszczędności ma system podatkowy, należy powiedzieć, że deficyty w państwowym budżecie zwyczajnym są szczególnie szkodliwe dla programów inwestycyjnych, jako że zwykle miały one pokrycie w pożyczkach pochodzących z oszczędności prywatnych, które w przeciwnym razie mogłyby być skierowane do finansowania rzeczywistych inwestycji kapitałowych. Jeśli jednak państwo samo musi robić inwestycje produkcyjne i zabezpiecza je pożyczkami lub podatkami przy budżecie zwyczajnym zrównoważonym, to końcowy rezultat w postaci całkowitej wysokości oszczędności dostępnej dla inwestycji kapitałowych, nie będzie zły. Prawdopodobnie nastąpi tylko przesunięcie z oszczędności prywatnych do „oszczędności rządowych”. Zgodnie z

„Przełęczem Gospodarczym Europy”^{*} oszczędności prywatne netto osiągnęły we Francji w 1948 r. wysokość 7 ½ % dochodu narodowego, a „oszczędności rządowe” ½ %. W Wielkiej Brytanii oszczędności prywatne netto za ten sam okres wyniosły 4 ½ % dochodu narodowego, a „oszczędności rządowe” 6 ½ %. Z powyższego wynika, że wysokie, skuteczne opodatkowanie może mieć pewien udział w dostępnej całkowitej wysokości zaoszczędzonego (i zainwestowanego) dochodu. Ma to jednak niekorzystny wpływ na część prywatną. Z drugiej strony nie można zakładać, że obniżenie podatków i wykluczenie tego źródła dla pokrycia inwestycji kapitałowych umożliwi zgromadzenie równoważnej wysokości oszczędności prywatnych; przynajmniej część zysku wynikającego z tak podjętego działania zostanie zużyta przez ludzi do bieżącej konsumpcji. Zasadniczo, podwyższenie całkowitej wysokości oszczędności środkami podatkowymi jest niewykonalne; nie jest również wykonalne poprzez poszerzenie kompetencji podatkowych państwa i użycie dochodów bezpośrednio do inwestycji, ani – przeciwnie – poprzez zmniejszenie obciążenia podatkowego w nadziei, że wynikły z niego wzrost prywatnych oszczędności przeważy straty w „oszczędnościach rządowych”.

(31) Na koniec, można założyć, że dobre wyniki finansowe przedsiębiorstw produkcyjnych, jakich można się spodziewać w zintegrowanej gospodarce Europy Zachodniej, staną się czynnikiem przyciągającym kapitał zagraniczny (dolarowy) w poszukiwaniu korzystnych inwestycji. Napływ tego prywatnego kapitału zwłaszcza do inwestycji w akcje zwyczajne byłby znaczącym dodatkiem do oszczędności wewnętrznych oraz skieruje on inwestycje krajowe w nowoczesny sprzęt produkcyjny. Taki scenariusz wydarzeń jest jednak, jak się wydaje, w obecnej sytuacji politycznej w Europie mało realistyczny. W dzisiejszych czasach, gdy maklerzy i akcjonariusze to najczęściej „drobni” kapitaliści, poczucie bezpieczeństwa w inwestowaniu odgrywa coraz istotniejszą rolę. Inwestor amerykański nie może mieć oczywiście poczucia bezpieczeństwa w odniesieniu do Europy Zachodniej, gdy codziennie w gazetach czyta o strategiach obronnych Europy Zachodniej i o jej rzekomych słabościach. Trwająca zimna wojna oraz groźba wybuchu prawdziwej wojny skutecznie niweczą wszelkie działania zmierzające do zachęcenia Amerykanów do bezpośredniego inwestowania w Europie Zachodniej lub udzielania jej pożyczek zwyczajowymi drogami. Czynnikiem ten jest tak znaczący, że każdy inny czynnik, który mógłby się pojawić jako przeszkoda dla inwestycji amerykańskich w Europie Zachodniej, byłby postrzegany jako nieistotny.

* Przełęcz Gospodarczy Europy ONZ w 1948 r., Geneva, 1949, Tabela 32, str. 45

Propozycja, by ryzyko inwestycji w Europie zrównoważyć gwarancjami udzielanymi przez rząd Stanów Zjednoczonych lub agencje międzynarodowe, jest nierealna, ponieważ w grę tu wchodzi ryzyko totalne, które wymagałoby totalnej (nieograniczonej) gwarancji. Takie działanie byłoby niemal równoważne z obecną pomocą otrzymywaną przez kraje Europy Zachodniej z Agencji Kredytu Eksportowego, przynajmniej w sferze prawnej i politycznej. Dlatego też pomoc o charakterze państwowym, której obecnie zmniejszyć w znacznym stopniu się nie da, powinna być kontynuowana a nawet powiększana jeszcze przez długie lata.

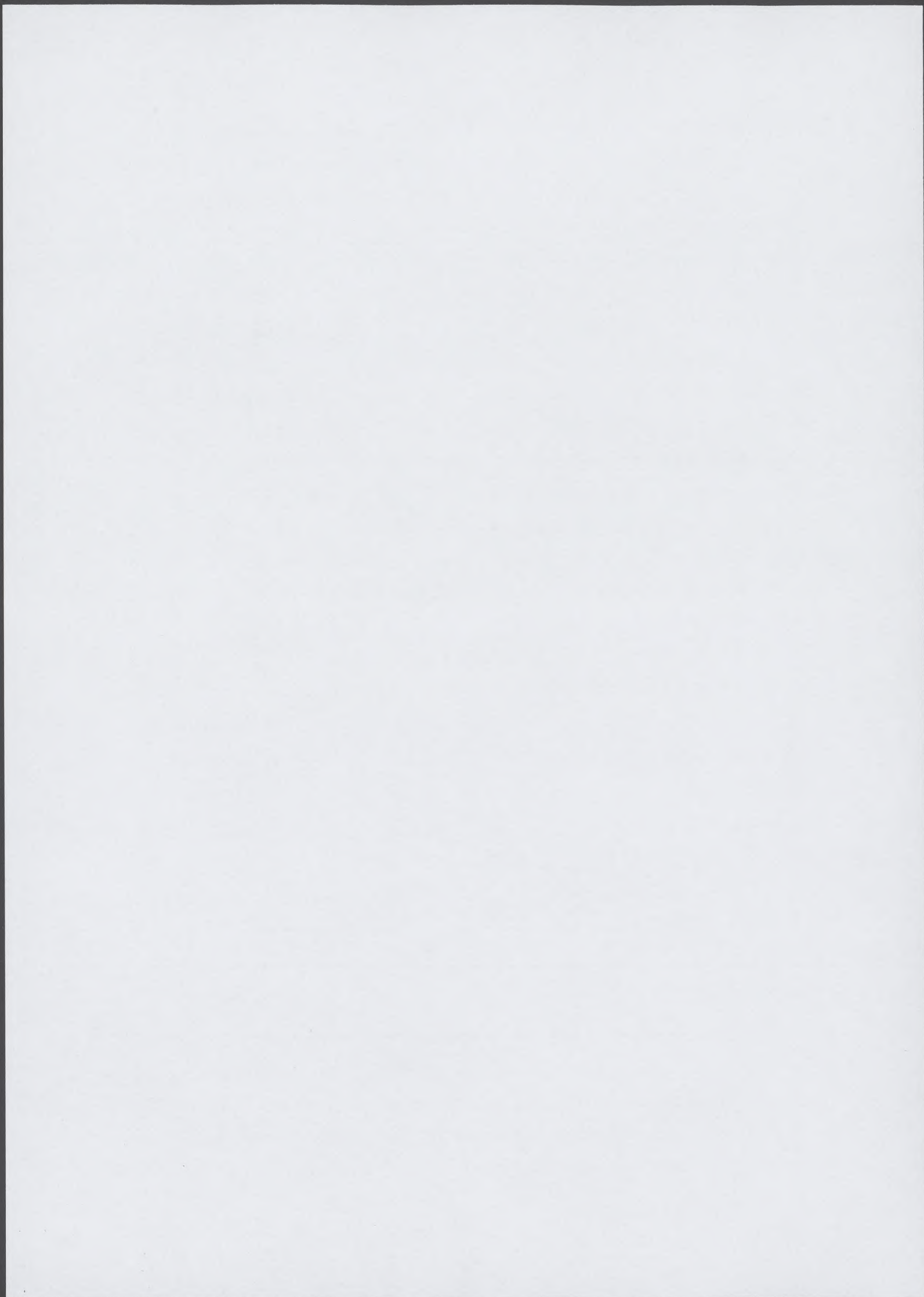
(32) Ze wszystkich tych rozważań wynika, że stosując metody opisane w punktach 25-30 nie można spodziewać się jakiegokolwiek zmiękania w wielkości środków finansowych dostępnych dla nowych inwestycji, których przeprowadzenie jest warunkiem koniecznym dla realizacji programu integracji i modernizacji w Europie Zachodniej. O ile nawet przewiduje się znaczący wzrost inwestycji samo-finansujących się, to należy go rozumieć jako skutek programu modernizacji, a nie jako krok podjęty przed wprowadzeniem takiego programu w celu ułatwienia jego realizacji. [notatka odręczna na marginesie: ale powinno się wspomnieć powtórnie o redystrybucji inwestycji!].

Należy się więc liczyć z tym, że cały proces modernizacji oraz jego finansowanie będą długotrwałe i nie dadzą szybko konkretnych rezultatów. Również rozsądnym jest założyć, że o ile cała Europa Zachodnia w dłuższej perspektywie odczuje pozytywne efekty tego procesu, to poszczególne kraje niekoniecznie.

II

(33) W tym miejscu dochodzimy do zasadniczej składowej omawianego problemu, która w istocie swojej ma charakter polityczny. Postawę poszczególnych krajów europejskich, w tym zarówno ich rządów jak i społeczeństw, wobec idei integracji gospodarczej Europy Zachodniej prawie na pewno kształtować będą rozważania na temat pozytywnych i negatywnych skutków integracji tak dla gospodarki danego kraju jak i jego niezależności.

(34) Pod tym względem sytuacja w Europie jest nieporównywalna z sytuacją w USA. Gdyby na przykład liczba ludności w stanach Środkowego Zachodu była stabilna, a w stanach Zachodniego Wybrzeża wzrosła, to nikt w Nebrasce czy Południowej Dakocie nie nazwałby tego narodową (tzn. na skalę Nebraski) katastrofą. Gdyby przeniesiono fabrykę tekstyliów z miasta Providence do jakiegoś miasta w Teksasie, opinia publiczna w stanie Rhode Island z

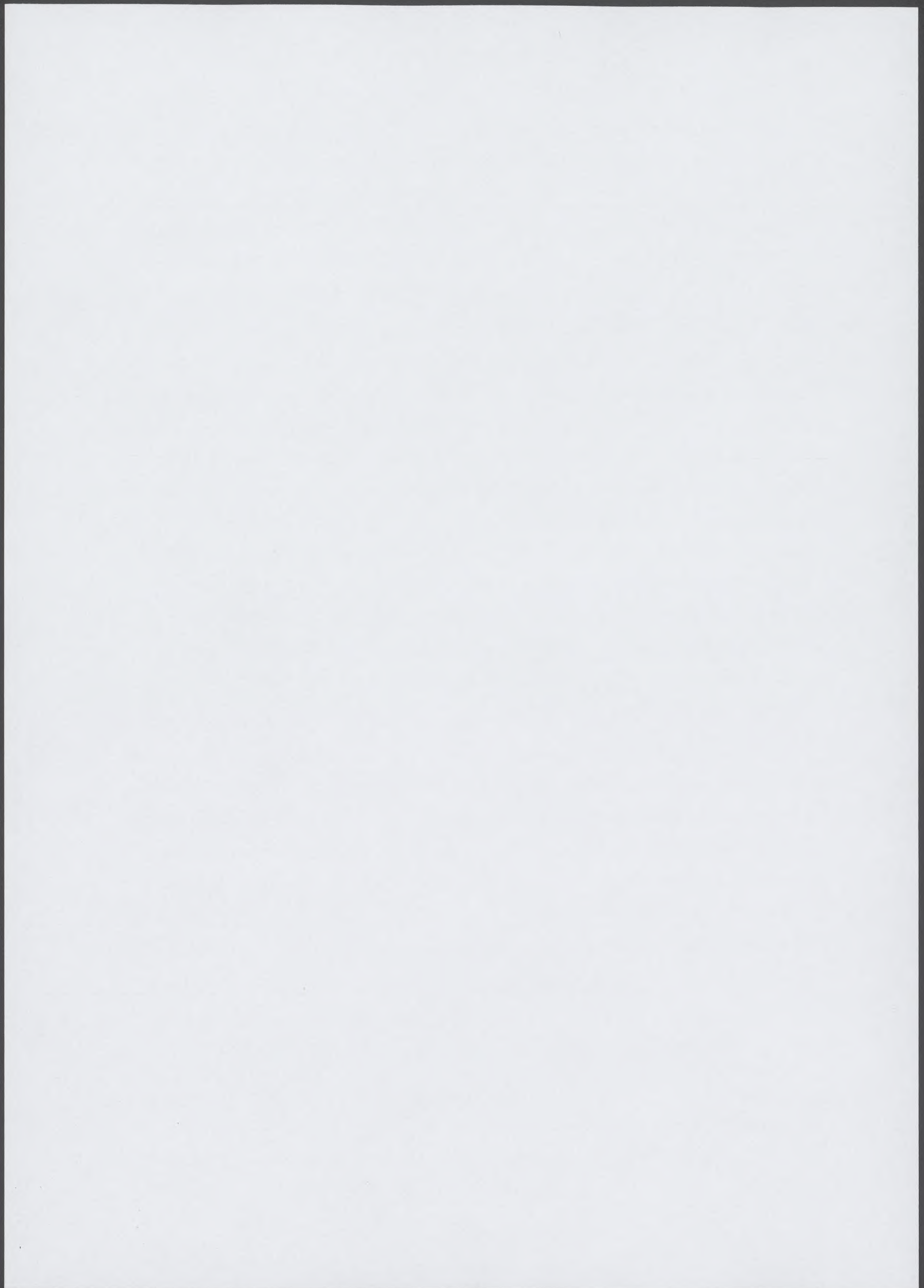
pewnością nie przyjęłaby tego faktu jako zagrożenie dla „potencjału gospodarczego” swojego stanu. Ale w Europie fakt taki przyjęto by z największym niepokojem. Migrację kapitału postrzegano by w jednym kraju jako straty w majątku narodowym, w drugim zaś jako wzrost kontroli zagranicznej nad przemysłem. Z pewnością podobnie rozumiano by migrację ludzi z jednego kraju do drugiego.

(35) Tę odmienną postawę łatwo wytłumaczyć faktem, że o ile bezspornie istnieje jeden naród amerykański, „jeden i niepodzielny” nie tylko zgodnie z duchem prawa, lecz również w poczuciu obywateli, to nie istnieje jak do teraz pojęcie narodu „europejskiego” lub „zachodnioeuropejskiego”. Idea jednolitej wspólnoty europejskiej, mająca swoje korzenie w starożytnym Cesarstwie Rzymskim i średniowiecznym chrześcijaństwie, w XIV w. zaczęła zanikać, a w XVII w. praktycznie odeszła w zapomnienie. W jej miejsce pojawiła się idea „narodowa”, z której wyrósł nowy rodzaj lojalności i przywiązania do wspólnot ograniczonych do jednego wspólnego języka i/lub wspólnej tradycji historycznej. Ten rodzaj lojalności zastąpił nie tylko dawną lojalność wobec idei, jaką były Cesarstwo Rzymskie i „respublica Christiana”, lecz również lojalność do mniejszych organizacji państwowych, rodzimych dynastii itp. Nie można oczywiście powiedzieć, że świadomość bycia „Europejczykiem” zanikła całkowicie, ale z pewnością takie odczucie ciągle jest zdecydowanie słabsze niż świadomość bycia Francuzem, Włochem czy Szwajcarem.

(36) W świetle tych uwag łatwo można zrozumieć, dlaczego narody europejskie raczej z obojętnością i niezdecydowaniem przyjmują każdy odważniejszy krok prowadzący do integracji gospodarczej Europy. Żaden naród czy rząd nie jest w stanie przewidzieć i oszacować, jakie będą końcowe rezultaty integracji, który naród skorzysta na niej najwięcej oraz jaki będzie rezultat wolnych – być może ślepych – sił liberalnej gospodarki na zintegrowanym obszarze. Obawy te i lęki zawsze będą odgrywały znaczną rolę w odczuciach narodowych narodów europejskich, jako że rozumiały jest, jaką wagę ma rozwój gospodarczy kraju dla jego znaczenia politycznego i wpływów.

(37) Przeciw temu jednak wnikliwy obserwator zaprotestuje: co będzie, jeśli rezygnacja z unii niesie ryzyko większe niż wszystkie małostkowe i stosunkowo drugorzędne ryzyka związane z unią? Co będzie, jeśli prawdziwy dylemat brzmi „unia albo śmierć”?

(38) Odeprzeć taki protest nie będzie łatwo. Takie sformułowanie tego problemu oznacza, że zasadniczo nie jest on problemem gospodarczym, lecz przede wszystkim politycznym. Jeśli więc unia gospodarcza Europy Zachodniej bierze swój początek w sytuacji politycznej, to

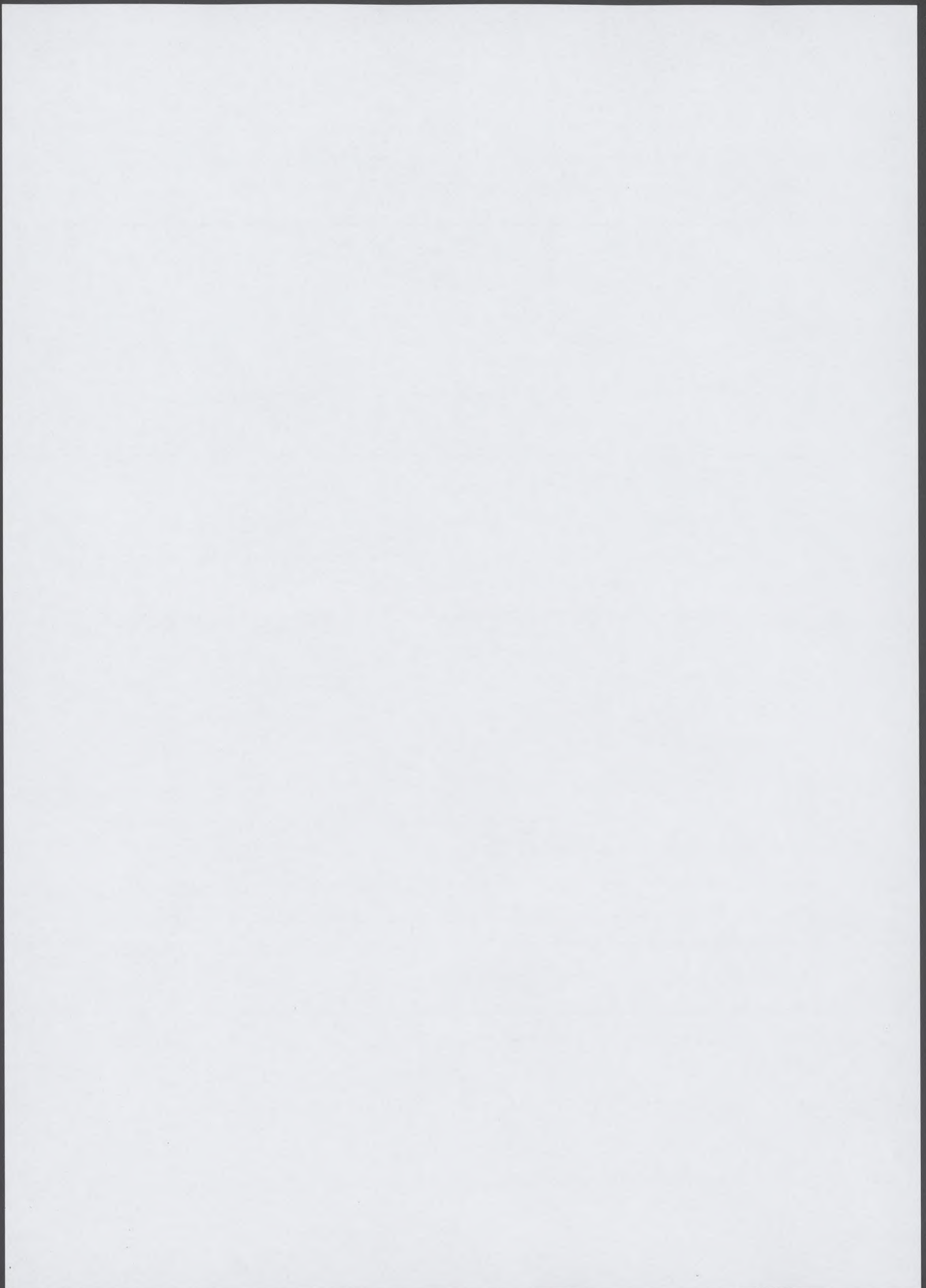

uzasadnianie i propagowanie jej idei przy użyciu argumentów natury gospodarczej może być opacznie rozumiane. W istocie trudno oczekiwać integracji gospodarczej bez jedności politycznej, jedności, która powstać może jedynie jako wynik zlania się i wymieszania odrębności narodowych oraz stworzenia prawdziwej i szczerzej lojalności wyższego rządu. Dlatego nie można nawoływać do zjednoczenia gospodarczego rozumianego jako n a r z ę d z i e, które w k o l e j n y m etapie umożliwi integrację polityczną lub stworzenie unii; byłoby to stawianie rzeczy na głowie.

(39) Ktoś jednak może zaproponować, że to właśnie niemiecki „Zollverein”, którego utworzenie zakończono w 1834 r., otworzył drogę do ukonstytuowania się „Rzeszy” (Cesarstwa Niemieckiego) w 1871 r. W Niemczech jednak w tym czasie sytuacja *de facto* dojrzała do utworzenia gospodarczego i politycznego związku, a to z powodu narodzenia się nowej świadomości politycznej w Niemczech, która zajęła miejsce wcześniejszej lojalności politycznej poszczególnych narodów niemieckich wobec Prus, Saksonii i Bawarii, co stało się za przyczyną wojen napoleońskich. Kolejność wydarzeń w powyższym przypadku jest całkowicie zgodna z argumentacją przedstawioną w punkcie 35. Prusy, które przyjęły rolę przywódczą w procesie jednoczenia Niemiec, nie były przeciwne ideom separatystycznym, wywierały natomiast naciski przeciw włączeniu Austrii do związku, mając na celu stworzenie związku o ograniczonej wielkości. Sama idea związku była bardzo popularna i nie wymagała specjalnej propagandy ani nacisków. Związek gospodarczy był następstwem narodzin (lub odrodzenia) narodu niemieckiego, a nie jego siłą sprawczą.

(40) „Zollverein” (podobnie jak unię federalną stanów Ameryki Północnej) utworzono jednak w okresie, zanim w Niemczech rozpoczęła się „rewolucja przemysłowa”. Prawdziwa industrializacja Niemiec rozpoczęła się bowiem po 1871 r. Można się zastanawiać, czy zjednoczenie gospodarcze Niemiec przyczyniło się do rozwoju przemysłu w Niemczech, ale z drugiej jednak strony przeprowadzenie procesu zjednoczeniowego, który miał początek w unii celnej, było łatwiejsze i mniej bolesne, a to za przyczyną nieistniejących jeszcze potężnych lokat kapitałowych miejscowego wielkiego przemysłu, który jeszcze nie powstał pod osłoną miejscowych taryf ochronnych. To samo można powiedzieć o Unii Amerykańskiej z lat 1783 i 1788. Związek terytoriów wcześniej podzielonych barierami, ale posiadających już rozwinięty przemysł, może być trudniejszy do utworzenia nawet, jeśli mieszkańcy nie kierują się lokalnym patriotyzmem czy jakąś zaściankową lojalnością.

(41) Należy jednak nadmienić, że znane są przypadki z niedawnej przeszłości, związków gospodarczych terytoriów już uprzemysłowionych, które do czasu połączenia rozdzielone

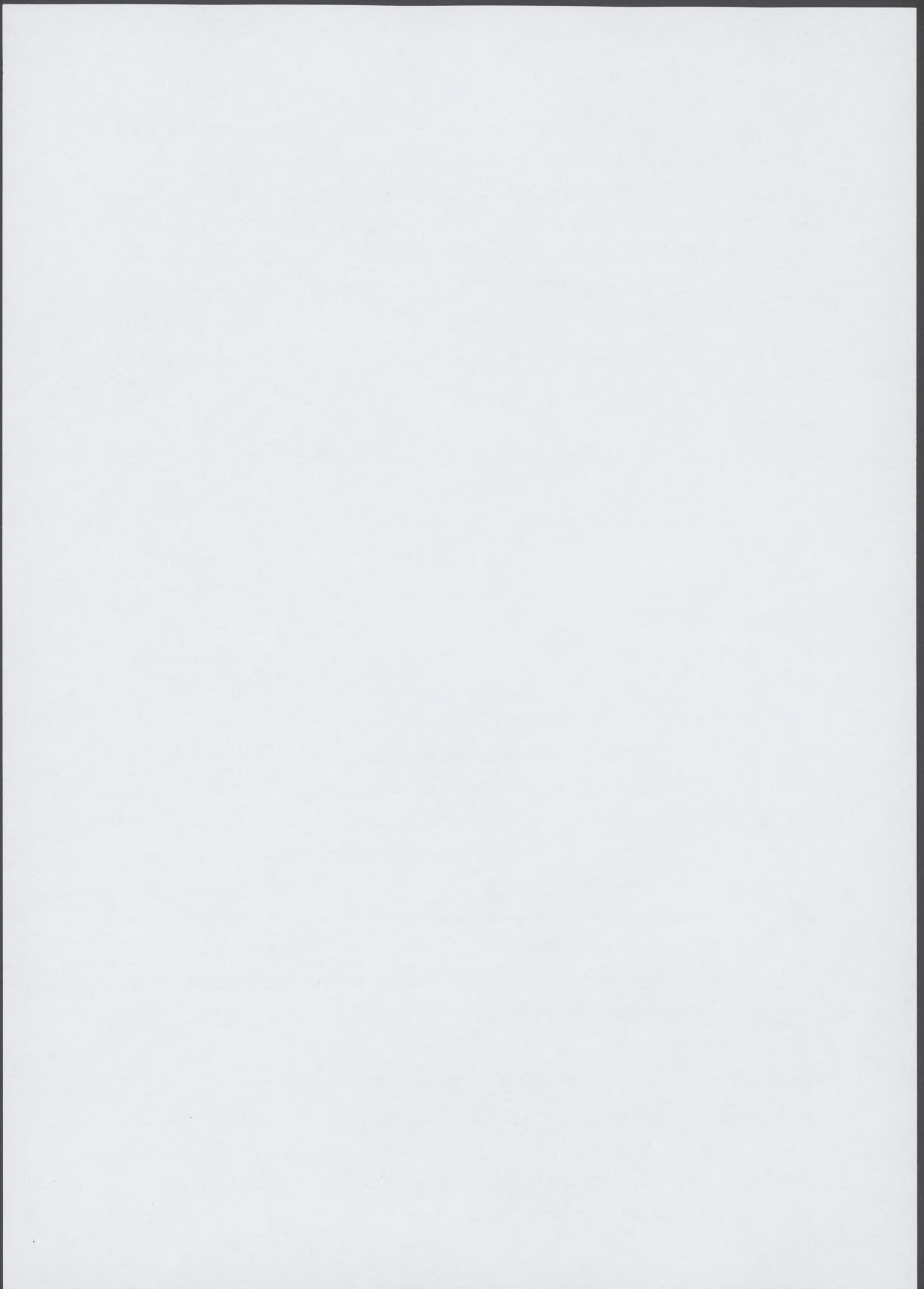

były szczelnymi barierami celnymi. Przypadki takie można znaleźć w porozumieniach podpisanych po pierwszej wojnie światowej, skutkujących znacznymi zmianami na mapie Europy. Jednym z najbardziej pouczających przypadków jest połączenie trzech terytoriów wcześniej podległych władzy Niemiec, Rosji i Austrii w postać nowego państwa polskiego. W dawnej części niemieckiej położony jest Śląsk, region wysoce uprzemysłowiony, a dawne „Królestwo Polskie” (należące wcześniej do Rosji) posiada regiony uprzemysłowione takie jak Dąbrowa i Łódź.

(42) Pełne gospodarcze połączenie tych trzech terytoriów pod jedną władzą odbyło się bez sprzeciwów, a odczucia separatystyczne między Polakami zamieszkującymi te terytoria praktycznie nie istniały. W konsekwencji, w latach 1919-1923 wszystkie wewnętrzne bariery handlowe zostały zniesione, a w całym kraju wprowadzono jedną wspólną walutę i jeden system bankowy.

(43) Jednakże proces integracji gospodarki polskiej przeprowadzono po ochroną przemysłowej „kartelizacji”. W różnych gałęziach przemysłu założono organizacje (z reguły przy moralnym wsparciu rządu i pod jego faktycznym nadzorem) mające na celu regulowanie produkcji i cen, kontrolę rynków, i co było częstym przypadkiem, kontrolowanie mechanizmów dystrybucji produktów. „Kartele” przemysłu stalowego, węglowego, cukrowniczego i spirytusowego funkcjonowały jak prawdziwe monopole, były własnością prywatną, ale pozostawały pod silnym nadzorem państwa. Kartel przemysłu włókienniczego nie istniał, ale ta gałąź przemysłu zlokalizowana była w y ł ą c z n i e w dawnej rosyjskiej części Polski. Zainteresowanie publiczne kartelami wynikało z faktu, że były one postrzegane jako najlepsze zabezpieczenie przed stratami w produkcji, jaką mogło wywołać zamykanie fabryk, które nie były w stanie wejść w konkurencję z fabrykami o korzystniejszej lokalizacji. Ten kierunek rozumowania miał swoje źródło w ciągłym braku kapitału i wynikającym z niego braku możliwości łatwego zastąpienia strat w produkcji nową produkcją zrealizowaną przy użyciu lepszego sprzętu i nowocześniejszych metod. Modernizację polskiego przemysłu zlokalizowanego w Polsce Centralnej rozpisano na wiele lat, w czasie których jego produkcja i rentowność była chroniona przez „kartele”. W istocie, osiągnięto w tym względzie w okresie 1923-1939 znaczące rezultaty.

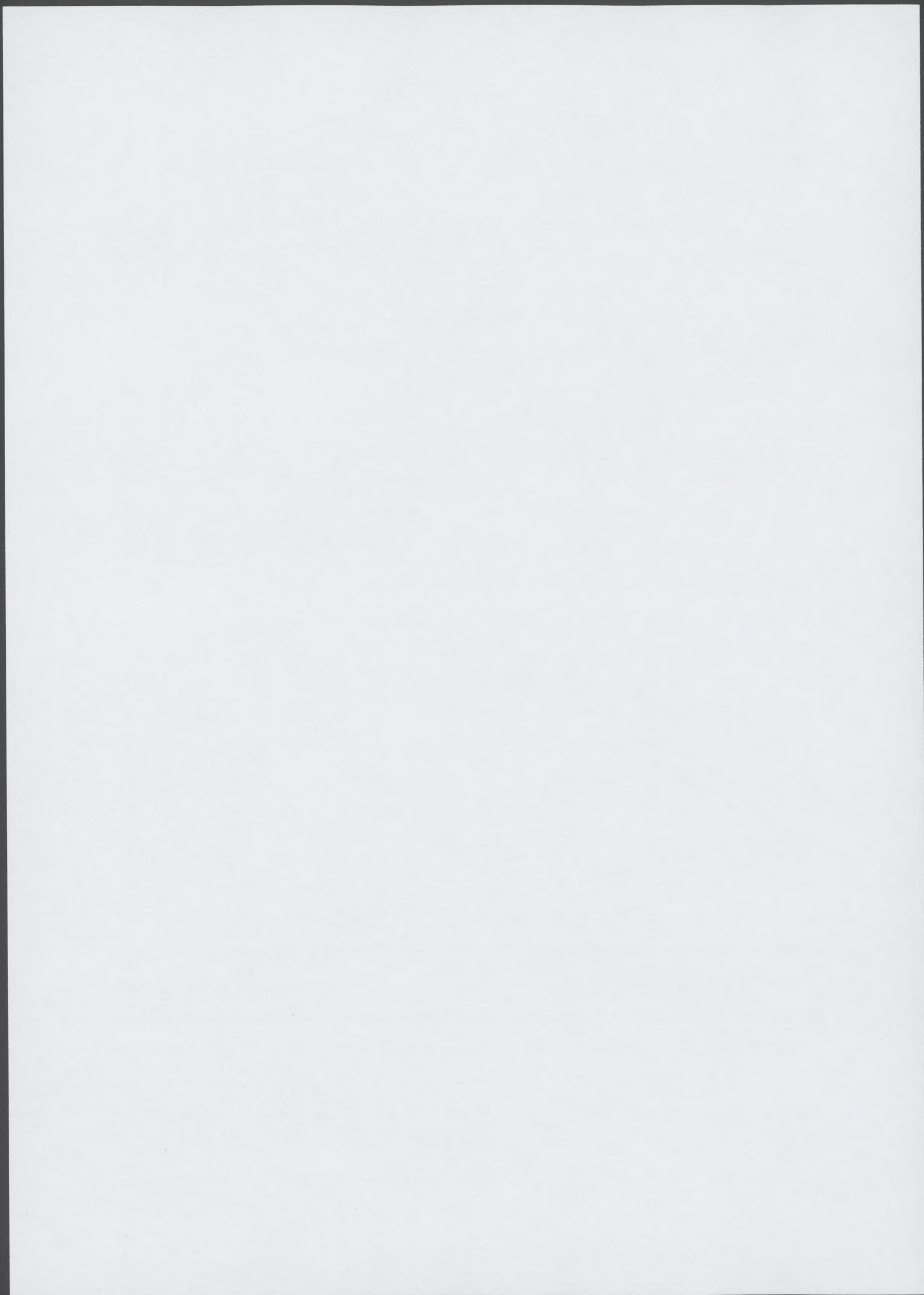
(43) Po przeanalizowaniu tego przypadku możemy zrozumieć, dlaczego idea „karteli” międzynarodowych pojawia się od czasu do czasu w dyskusjach na temat integracji gospodarczej Europy Zachodniej, chociaż niektórzy przyjmują ją z niepewnością, a inni z obawami. Istnienie takiego buforu ochronnego przed ewentualnymi nagłymi kryzysami, jakie

mogą wybuchnąć w niektórych krajach zachodnioeuropejskich natychmiast po usunięciu innych barier ochronnych i zabezpieczeń, jest silną pokusą; istnienie sposobu zabezpieczenia przed stratami i niewykorzystaniem istniejącego sprzętu, który choć drogi w użytkowaniu, jest lepszy od sprzętu, który w ogóle nie funkcjonuje. Oczywiście, bardziej kuszące jest zdanie się na programy rozwojowe oparte o redystrybucję przyszłej zdolności produkcyjnej między kraje i obszary planowo wybrane, a więc satysfakcjonujące w przybliżeniu wszystkich partnerów zgodnie z ich znaczeniem, niż na perspektywy rozwojowe oparte o „wolne” siły gospodarcze, które z punktu widzenia poszczególnych krajów mogą prowadzić nie do rozwoju, lecz do katastrofy. Ponadto pod kontrolą karteli ogólnozachodnioeuropejskich program modernizacji, przegrupowania i reorganizacji głównych gałęzi przemysłu jest przynajmniej możliwy lub prawdopodobny w realizacji, podczas gdy pod osłoną mechanizmów kontroli taryf celnych, kontyngentów i wymiany, obecna struktura ma wyłącznie tendencję zachowawczą; w tym względzie działanie ochronne karteli jest bardziej postępowe i nowoczesne.

(44) Sceptyczny obserwator powie jednak, że wszystkie powyższe rozważania brzmią, jak nowa piosenka do starej melodii. Działania ochronne same się odradzają i pojawiają w nowych postaciach. Kontyngenty importowe zastąpiły ochronne taryfy celne. Skuteczność systemu kontyngentów nie będzie jednak rozstrzygająca tak długo jak zainteresowane państwa będą miały odmienne systemy walutowe i systemy wymiany kontrolowane przez państwo. [*notatka odręczna na marginesie*: to zdanie nie jest jasne]. Oczywiście wszystkie taryfy celne, kontyngenty i inne systemy kontroli handlu mogłyby być zniesione po zastąpieniu ich całkowicie planową produkcją i dystrybucją na rynku na skalę krajową i międzynarodową, co w końcu doprowadziłoby do redukcji wszystkich wcześniej stosowanych środków ochronnych do zera.

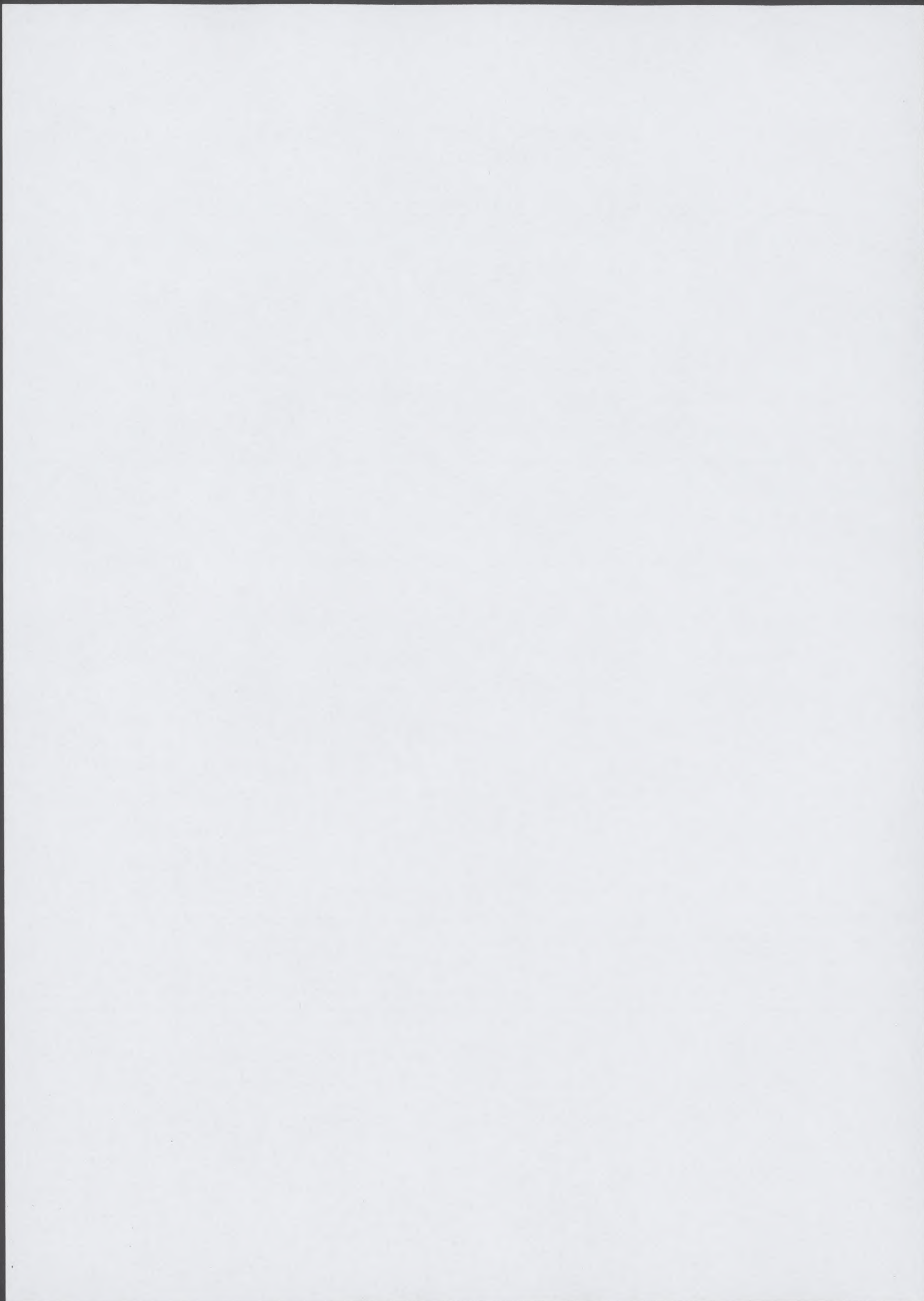
(45) Z powyższego wynika, że „integrację gospodarczą” można rozumieć całkiem inaczej lub wręcz przeciwnie niż stworzenie o b s z a r u w o l n e g o h a n d l u w Europie Zachodniej, tak jak pomyślano ją i propagowano pierwotnie. [*nieczytelna notatka odręczna na marginesie*]. W celu przezwyciężenia trudności i sprawienia, by program ten stał się bardziej realny i wykonalny, w wielu miejscach prowadzi się dyskusje o możliwych rozwiązaniach, które czasami przyjmowane są jako herezje. Na problem ten jednak należy spojrzeć, jak na wybór mniejszego zła pomiędzy monopolem, prywatnym lub państwowym, a ryzykiem i niewiadomą gospodarki wolnorynkowej. Za wcześniej byłoby mówić, że z gospodarką wolnorynkową wiąże się zawsze mniejsze ryzyko. Jak pokazano we wcześniej przedstawionej

analizie, tego ryzyka tak czy owak prawdopodobnie żaden z zainteresowanych narodów ani rządów nie podejmie.

(46) Istnieją oczywiście inne rozwiązania. Po pierwsze, może się zdarzyć, że składane będą liczne acz gołosłowne deklaracje poparcia idei integracji, wskutek których podjęte zostaną działania mające wszelkie pozory integracji (ale nie jej istotę) w nadziei, że w tak stworzonych warunkach obecna pomoc amerykańska będzie kontynuowana, nawet jeżeli tylko na mniejszą skalę. Takie działania mogą polegać na przykład na zniesieniu lub obniżeniu taryf celnych przy jednoczesnym utrzymaniu wydawania pozwoleń importowych zgodnie z systemem kontyngentowym. Lub na zniesieniu kontyngentów importowych na artykuły, które i tak posiadają nieograniczone pozwolenia. Lub na ograniczeniu systemu kontyngentów przy pomocy taryf celnych podniesionych do poziomu skutecznych środków ochronnych i utrzymaniu kontroli wymiany. Działan takich nie można jednak uważać za „kroki prowadzące do integracji”, ponieważ polegają one na zniesieniu jednego środka ochronnego przy zachowaniu innych, które dalej spełniać będą tę samą funkcję. Podobnie, założenie jakichś wspólnych instytucji lub agencji będzie tylko przejawem pseudointegracji. W sytuacji, gdy nie ma jednej wspólnej waluty i jednego systemu bankowego na obszarze Europy Zachodniej, również specjalny Bank Clearingowy, o którego założeniu ostatnio dużo się mówi, miałby w „integracji” Europy Zachodniej nie większy udział niż Międzynarodowy Fundusz Walutowy w odniesieniu do całego świata. [*nieczytelna notatka odręczna na marginesie*].

(47) Innym rozwiązaniem, chociaż mniej realnym, jest dostosowanie możliwości zachodnioeuropejskich inwestycji kapitałowych do faktycznych oszczędności krajowych; mogłoby to być zrealizowane np. z zastosowaniem polityki deflacji. W takim przypadku osiągnięcie prawdziwej równowagi w wewnątrz-europejskim bilansie płatniczym byłoby wykonalne, co oczywiście wyeliminowałoby w znacznym stopniu ryzyko związane ze stworzeniem proponowanej unii. Ale w takim przypadku, tak długo jak polityka finansowa Ameryki polegać będzie tylko na pokrywaniu faktycznych deficytów, a nie na dostarczaniu dodatkowej pomocy krajom, które już osiągnęły równowagę, trzeba powiedzieć, że nie ma wystarczających argumentów za unią. Nadzieje na amerykańskie inwestycje prywatne są również mało realistyczne w takim przypadku, ponieważ są one uwarunkowane przez obecny stan bezpieczeństwa europejskiego i nie można ich uważać za sposób do osiągnięcia bezpieczeństwa, bezpieczeństwa, które w niebezpośredni sposób ma zapewnić stworzenie europejskiego obszaru dobrobytu. A jeśli pomoc amerykańska tak państwowa jak i prywatna

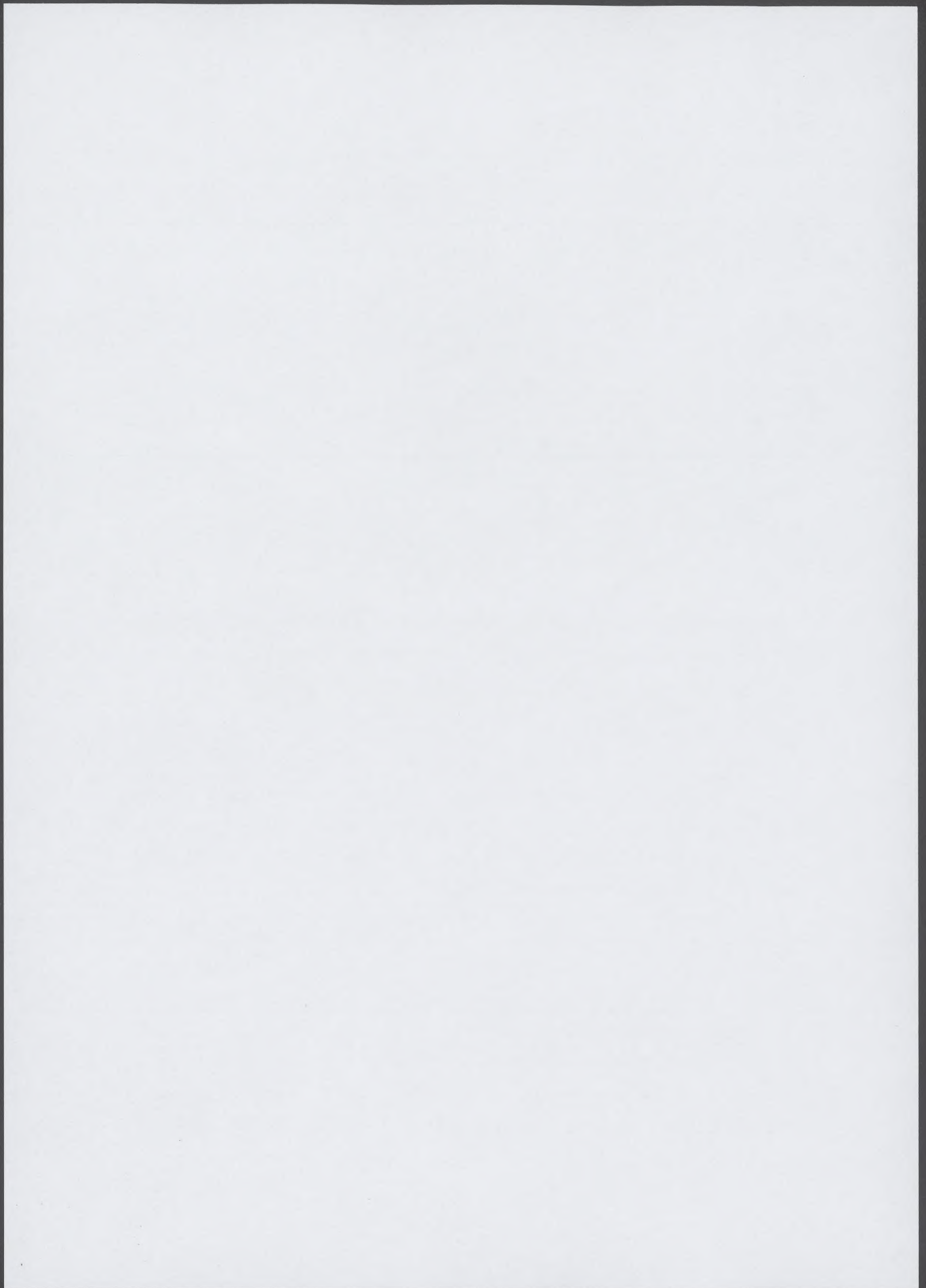
będzie niedostateczna, to jedynym efektem będzie zmniejszenie zachodnioeuropejskich nakładów kapitałowych, co oznacza, że plany modernizacji i naprawy przemysłu w Zachodniej Europie nie będą zrealizowane. Przy takim rozwoju wypadków unia gospodarcza pomyślana jako organizacja, która w wyniku stworzenia jednego wielkiego rynku ma zapewnić szczególne możliwości gospodarcze, atrakcyjne rozwiązania i bodźce do przeprowadzania modernizacji, straci sens. W ten sposób idea unii stanie się porażką. [*notatka odrębna na marginesie*: zbyt ostre sformułowanie: będzie to wymagało 20 lat zamiast 10 lub 15].

(48) W efekcie tych pesymistycznych konkluzji stajemy wobec następujących wyborów: a) integracja poprzez kartele lub monopole międzynarodowe; b) sztuczna integracja lub c) całkowity brak integracji. Najbardziej prawdopodobny jest rozwój wypadków zgodnie z punktem b), jak w łacińskim powiedzeniu „ut aliquid fieri videatur” (aby się wydawało, że coś się robi).

(49) A jednak problemu tego nie da się tak łatwo poniechać. Kiedy powiedziano, że Europa stanęła wobec wyboru „albo unia albo śmierć”, to nie był to pusty slogan. Skoro problem został sformułowany w sposób tak kategoriyczny, oznacza to, że polega on na czymś więcej niż tylko na stworzeniu możliwości poprawy standardu życiowego ludzi i na zademonstrowaniu zalet gospodarki opartej o wolny handel i konkurencję.

(50) Integracja gospodarcza Europy Zachodniej jest w warunkach obecnej sytuacji politycznej w istocie gwarancją bezpieczeństwa. Przez bezpieczeństwo rozumiemy tutaj wszystko, co związane jest z obronnością, działaniami wojennymi i szeroko rozumianą strategią. Tylko tak otwarcie przedstawiając problem możemy znaleźć wyjście z tej dżungli błędnych przekonań i niekonsekwencji, jakie są naturalnym skutkiem niewłaściwego sformułowania tej kwestii.

(51) Jeśli przyjąć ten punkt widzenia, nie możemy dalej mówić o „podnoszeniu standardu życia drogą rozwoju gospodarki wolnorynkowej na dużym obszarze”, ale definicję unii powinniśmy sformułować jako „mobilizowanie środków w celu wzmocnienia obronności”. W tym kontekście, międzynarodowe organizacje gospodarcze kontrolujące produkcję i dystrybucję niektórych artykułów podstawowych mogą przyjąć formę „Combined Boards” („Połączonych Komisji”) zastępując międzynarodowe kartele w ich sensie sprzed 1939 r. Powołanie takich agencji może się okazać najistotniejszą cechą takiej „integracji”, wobec czego działania takie jak unia celna mogą się okazać nieistotne lub całkiem bez znaczenia.

(52) Dla powołania takiej unii gospodarczej właściwie zbędne są uzasadnienia natury gospodarczej. W takim przypadku bowiem jednym z najmocniejszych argumentów za integracją jest jej istnienie. Unia stworzona na przesłankach politycznych i strategicznych istnieje, można powiedzieć, sama dla siebie. Jej zadaniem może być zlanie się i zmieszanie gospodarek wszystkich partnerów tak, że rozwiązanie takiej instytucji może okazać się równie niemożliwe, jak odtworzenie jaj z jajecznicy. I to właśnie może być najważniejsza cecha unii stworzonej dla celów obronnych. [*notatka odrębna na marginesie: z drugiej strony integracja rezygnuje z rozprzestrzeniania się i zwiększa, nieczytelne, ryzyko strategiczne*]

(53) Jeśli takie ma być rozumienie zachodniej unii gospodarczej i jej celów, to cała struktura unii i metody jej budowania muszą zostać temu rozumieniu podporządkowane. Powstaje jednak pytanie, czy taka struktura i metody są spójne i zgodne z założeniami gospodarczymi i społecznymi integracji we wcześniej omawianym rozumieniu. A może obydwie koncepcje integracji nie są wcale ze sobą sprzeczne.

(54) Znalezienie odpowiedzi na to pytanie ma fundamentalne znaczenie dla wszelkich decyzji, co do rodzaju i zakresu omawianej integracji Europy Zachodniej. Znalezienie tej odpowiedzi wychodzi jednak poza zakres niniejszego opracowania.

